

WOJEWÓDZKA I MIEJSKA BIBLIOTEKA
PUBLICZNA W RZESZOWIE

KALENDARIUM

ROCZNIC I WYDARZEŃ **2020**

OPRACOWANIE:

EWA LELEK

DZIAŁ INSTRUKCYJNO-METODYCZNY

RZESZÓW 2019

Wstęp

Kalendarium rocznic i wydarzeń 2020 zawiera wybrane rocznice i wydarzenia o zasięgu narodowym i międzynarodowym, z uwzględnieniem polskich świąt narodowych i zwyczajowych. W kalendarium zamieszczono biogramy osób i rocznice związane z historią literatury, kultury i sztuki, historią społeczną, gospodarczą i polityczną świata i Polski oraz historią techniki i nauki. Zasadniczym zrębem kalendarium są rocznice literackie, wybrano także daty przypominające o ważnych dla rozwoju cywilizacji i kultury wydarzeniach, odkryciach naukowych oraz o dokonaniach Polaków na arenie międzynarodowej. Kalendarium zawiera też rocznice powołane do życia przez organizacje międzynarodowe, takie jak UNESCO, ONZ, UNICEF.

Wydawnictwo skierowane jest głównie do bibliotek publicznych, jako inspiracja i pomoc w działalności informacyjnej, popularyzatorskiej oraz edukacyjnej w środowisku lokalnym. Może być także zachętą do bardziej wnikliwych poszukiwań źródłowych na temat zawartych w kalendarium wydarzeń, obchodów i świąt, przyczynić się do zainteresowania prezentowanymi postaciami, ich poglądami, ideami, dziełami.

Kolejność wpisów w *Kalendarium...* wyznacza chronologia kalendarza. Dokonano w nim podziału na dwie części: ogólnopolską i regionalną. W pierwszej zamieszczono rocznice o wymiarze ogólnopolskim i ogólnoswiatowym, druga część dotyczy ludzi Podkarpacia, którzy poprzez swe życie, twórczość, działalność wyznaczali drogi rozwoju lokalnego, włączając się nierzadko w nurt dorobku cywilizacyjnego i kulturowego w Polsce i na świecie.

Opracowane również w WiMBP w Rzeszowie *Kalendarium wybranych rocznic literackich i wydarzeń w roku 2020 (do wykorzystania w bibliotekach dla dzieci)* http://www.wimbp.rzeszow.pl/gfx/biblioteka/userfiles/files/2019/kalendarium_dla_dzieci/kalendarium_2020.pdf stanowi integralną część wydawnictwa.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanowił rok 2020:

- **Rokiem Leopolda Tyrmanda** (1920-1985), w 100. rocznicę urodzin i 35. rocznicę śmierci
- **Rokiem Romana Ingardena** (1893-1970), w 50. rocznicę śmierci
- **Rokiem Hetmana Stanisława Żółkiewskiego** (1547-1620), w 400. rocznicę śmierci
- **Rokiem Świętego Jana Pawła II** (1920-2005), w 100. rocznicę urodzin
- **Rokiem Bitwy Warszawskiej** (1920), w 100. rocznicę bitwy

Posłowie przyjęli uchwałę ustanawiającą **rok 2020 Rokiem Leopolda Tyrmanda**, znakomitego, dla wielu kultowego, pisarza, którego utwory powstałe w latach 50. i 60. wciąż cieszą się niesłabnącą popularnością – czytamy na stronie sejm.gov.pl.

„W 2020 roku przypada setna rocznica urodzin Leopolda Tyrmanda – wybitnego pisarza, dziennikarza i publicyisty. W tym samym roku minie 35. rocznica Jego śmierci. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, w uznaniu wielkich zasług Artysty, postanawia oddać Mu hołd” – brzmią słowa uchwały. W dokumencie posłowie podkreślili również, że autor głośnej powieści „Zły” i bezkompromisowego „Dziennika 1954”, był jednym z najbardziej nieszablonowych twórców polskiej literatury drugiej połowy XX wieku. W najtrudniejszych czasach wykazywał się odwagą i niezależnością intelektualną. Również na emigracji – za oceanem – pozostał aktywny. Celnie i błyskotliwie analizował system, który zniewalał Europę Środkową i Wschodnią. W pamflecie „Cywilizacja komunizmu” uznał go za najgorszą plagę, jaka spotkała ludzkość.

W przekonaniu o wyjątkowości dzieła i postawy filozofa, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanowił **rok 2020 Rokiem Romana Ingardena**. W 2020 r. przypada 50. rocznica śmierci Romana Ingardena - jednego z najwybitniejszych polskich filozofów, który pozostawił po sobie imponujący dorobek naukowy, oryginalny styl myślenia oraz terminologię wzbogacającą polski język filozofii. "Na szczególne podkreślenie zasługuje Jego bezkompromisowość intelektualna. Podczas okupacji niemieckiej napisał swoje sztandarowe dzieło *Spór o istnienie świata*. W 1950 r. za krytyczny stosunek do marksizmu został pozbawiony prawa do wykładania na macierzystym Uniwersytecie Jagiellońskim i publikowania prac o tematyce fenomenologicznej. (...) Choć sam był racjonalistą, przez lata korespondował z Edytą Stein, a wśród jego uczniów znaleźli się Karol Wojtyła i Józef Tischner" - napisano w uchwale. Do ostatnich chwil życia intensywnie pracował, publikował, uczestniczył w licznych kongresach międzynarodowych oraz wykładał w Europie i Stanach Zjednoczonych. Szczególne uznanie zdobył w USA i Niemczech, gdzie zaliczany jest do grona najwybitniejszych filozofów współczesnych.

Uchwałą Sejmu ustanowiono także **rok 2020 Rokiem Hetmana Stanisława Żółkiewskiego**, jednego z najwybitniejszych wodzów w dziejach oręża polskiego. "Stanisław Żółkiewski brał udział we wszystkich wojnach toczonych przez Rzeczpospolitą w drugiej połowie XVI wieku i początkach XVII wieku. Najpierw walczył u boku doświadczonego wodza i kanclerza Jana Zamoyskiego, uczestniczył w wyprawach przeciw Habsburgom i Moskwie, na Mołdawię i Wołoszczyznę, później zwyciężał, dowodząc samodzielnie w wielu kampaniach przeciwko Rosji, Szwecji, Kozakom, Turcji i Tatarom" - zwrócono uwagę w uchwale. Żółkiewski "pełnił szereg najważniejszych urzędów I Rzeczypospolitej: był sekretarzem królewskim, hetmanem polnym koronnym, kasztelanem lwowskim, wojewodą kijowskim, a w końcu hetmanem wielkim koronnym i kanclerzem wielkim koronnym".

Sejm ustanowił też **rok 2020 Rokiem Świętego Jana Pawła II**. 18 maja 2020 r. będziemy obchodzić stulecie urodzin Karola Wojtyły, Ojca Świętego Jana Pawła II,

"naszego wielkiego rodaka zasłużonego w walce o wyzwolenie Polski spod jarzma komunizmu" - głosi uchwała. Święty Jan Paweł II zajmuje szczególne miejsce w historii Polski i Europy. "Jego zdecydowane upominanie się o prawo naszej ojczyzny do wolności wśród narodów Europy, Jego praktyczna obrona praw naszego narodu uczyniły Ojca Świętego najważniejszym z ojców niepodległości Polski. W czasie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski w 1979 r. rozpoczął się proces, który zaowocował powstaniem Solidarności, wyzwoleniem narodu spod panowania komunizmu i odbudową jedności Europy. Dla nas, Polaków, pontyfikat papieża Polaka ma więc znaczenie szczególne" - czytamy w uchwale. „Niniejszą uchwałą Sejm RP wyraża wdzięczność i oddaje hołd Wielkiemu Papieżowi św. Janowi Pawłowi II, który, sięgając do źródeł chrześcijaństwa, uczył nas otwartości, wyrozumiałości, ale i odwagi w obronie wartości chrześcijańskich, na których oparta jest Polska i Europa. Niech nauczanie i wielkie dziedzictwo, które pozostawił św. Jan Paweł II, wciąż będą dla naszego narodu inspiracją do budowania Polski wolnej i sprawiedliwej" - dodano w uchwale.

Posłowie uchwalili też **2020 Rokiem Bitwy Warszawskiej**, decydującego starcia wojny polsko-bolszewickiej. „Bohaterskie Wojsko Polskie na czele z Marszałkiem Józefem Piłsudskim, wspieranym m.in. przez szefa sztabu generalnego – generała Tadeusza Jordan-Rozwadowskiego, obroniło niepodległość Polski. Zwycięstwo przekreśliło też plany rozszerzenia rewolucji bolszewickiej na Europę Zachodnią” – podkreślono w tekście dokumentu. Przypomniano także słowa Prezydenta RP, prof. Lecha Kaczyńskiego, który w przeddzień Święta Wojska Polskiego w 2009 r. mówił: „W tych sierpniowych dniach decydował się nie tylko los naszego kraju, ale i całego kontynentu. Była to chwila wielkiej narodowej próby, którą Polacy przebyli zwycięsko. Jej bohaterami, prawdziwymi twórcami zwycięstwa, byli żołnierze Wojska Polskiego, którzy ruszyli w bój o wszystko. Wreszcie solidarność i ofiarność całego społeczeństwa, które w tym dramatycznym momencie porzuciło spory i podziały. Wielka, wspaniała lekcja 15 sierpnia 1920 roku powinna być dla nas zawsze aktualna i pouczająca”.

Sejm przyjął również uchwałę upamiętniającą 160. rocznicę urodzin **Teodora Axentowicza** (1859-1938), polskiego malarza, rysownika i grafika pochodzenia ormiańskiego, profesora i rektora Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Bogaty dorobek artystyczny Teodora Axentowicza uwzględnia dzieła o tematyce historycznej, portrety, sceny rodzajowe, martwą naturę i pejzaże. Tworzył również grafiki, projektował mozaiki, plakaty i witraże. Wielki talent artystyczny wsparł nauką w Monachium i Paryżu, gdzie uczestniczył w życiu polskiej emigracji. Za swe dokonania w 1923 r. został odznaczony przez prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, w 1929 r. medalem Dziesięciolecia Odrodzonej Polski, a w 1936 r. Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą i Wielką Wstęgą Orderu Odrodzenia Polski.

I. ROCZNICE I WYDARZENIA W POLSCE I NA ŚWIECIE

*Dopiskiem [Reg.] oznaczono osoby związane z regionem podkarpackim, których poszerzone biogramy znajdują się także w części regionalnej kalendarium.

STYCZEŃ

1 I ŚWIATOWY DZIEŃ POKOJU

2 I 1920 Urodził się **ISAAC ASIMOV** (zm. 6 IV 1992), amerykański pisarz science-fiction, popularyzator nauki, biochemik, czołowy twórca prozy fantastycznonaukowej, książek popularnonaukowych i powieści kryminalnych, opowiadań m.in.: *Ja, robot*, *Świat robotów*.

100. rocznica urodzin

3 I 1875 Zmarł **PIERRE ATHANASE LAROUSSE** (ur. 23 X 1817), francuski pisarz, wydawca, leksykograf, gramatyk, założyciel księgarni i wydawnictwa Librairie Larousse et Boyer, w Paryżu, działającego do dzisiaj.

145. rocznica śmierci

4 I 1960 Zmarł **ALBERT CAMUS** (ur. 7 XI 1913), francuski pisarz, dramaturg, i publicysta, filozof i literaturoznawca, czołowy reprezentant egzystencjalizmu, wybitny intelektualista europejski drugiej poł. XX w., autor powieści m. in. *Obcy*, *Dżuma*, *Upadek*, esejów m. in. *Mit Szyfry*, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1957 r.

60. rocznica śmierci

4 I 1965 Zmarł **THOMAS STEARNS ELIOT** (ur. 26 IX 1888), anglo-amerykański poeta, dramaturg, krytyk literacki, autor m. in. zbioru wierszy *Purfrock i inne spostrzeżenia*, poematów *Ziemia jałowa*, *Popielec*, dramatu poetyckiego *Morderstwo w katedrze*, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1948 roku.

55. rocznica śmierci

8 I 1935 Urodził się **ELVIS PRESLEY** (zm. 16 VIII 1977), amerykański piosenkarz i aktor, jedna z ważniejszych ikon popkultury XX wieku, znany powszechnie jako Elvis, często nazywany „Królem Rock and Rolla”, wykonawca światowych przebojów m.in. *Love me tender*, *That's All Right (Mama)*.

85. rocznica urodzin

9 I 1890 Urodził się **KAREL ČAPEK** (zm. 25 XII 1938), czeski prozaik, dramaturg i eseista, autor m.in. groteskowej powieści *Inwazja jaszczurów* oraz dramatów *Biała zaraza* i *Matka*.

130. rocznica urodzin

13 I 1900 Urodził się **STANISŁAW KADYI** (zm. 4 XII 1980), lekarz okulista, badacz, paleontolog i geolog, związany z Jasłem, kolekcjoner flory i fauny kopalnej, dzieł sztuki, rzemiosła artystycznego, malarstwa i militariów.

*[Reg.]

120. rocznica urodzin**40. rocznica śmierci**

13 I 1930 Urodził się **MARIAN KONIECZNY** (zm. 25 VII 2017), rzeźbiarz, profesor i rektor ASP w Krakowie, związany z Brzozowem, autor wielu pomników, m.in. Warszawskiej Nike, Czynu Rewolucyjnego w Rzeszowie, Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie, Jana Zamojskiego w Zamościu.

*[Reg.]

90. rocznica urodzin

14 I 1770 Urodził się **ADAM JERZY CZARTORYSKI** (zm. 15 VII 1861), książę herbu własnego, pisarz, poeta, mecenas sztuki i kultury, polski mąż stanu, minister spraw zagranicznych Imperium Rosyjskiego, prezes Rządu Narodowego Królestwa Polskiego, założyciel politycznego obozu konserwatywno-liberalnego Hotel Lambert.

250. rocznica urodzin

17 I 1985 Zmarł **LUDWIK BAZYŁOW** (ur. 14 IV 1915), polski historyk, badacz dziejów Europy Wschodniej, autor wielu publikacji książkowych poświęconych historii Rosji, m.in. *Dziejów Rosji 1801-1917*, *Historii powszechnej 1789-1918*.

35. rocznica śmierci**105. rocznica urodzin**

17 I 1600 Urodził się **PEDRO CALDERÓN DE LA BARCA** (zm. 25 V 1681), barokowy poeta i dramaturg hiszpański działający w hiszpańskim Złotym Wieku, autor licznych sztuk dramatycznych, z których najsłynniejsze to *Życie jest snem* i *Wielki teatr świata*.

420. rocznica urodzin

18 I 1940 Zmarł **KAZIMIERZ PRZERWA-TETMAJER** (ur. 12 II 1865), poeta, prozaik, dramaturg, publicysta, krytyk sztuki, jeden z najwybitniejszych poetów okresu Młodej Polski, autor m.in. tomów *Poezji*, gawęd góralskich *Na skalnym Podhalu*.

80. rocznica śmierci**155. rocznica urodzin**

19 I 1975 Zmarł **KAZIMIERZ WYKA** (ur. 19 III 1910), historyk i krytyk literatury, eseista, profesor UJ, badacz literatury romantyzmu i Młodej Polski, autor licznych dzieł m.in. *Rzeczy wyobraźni*, *Modernizmu polskiego*.

45. rocznica śmierci**110. rocznica urodzin**

20 I 2005 Zmarł **JAN NOWAK-JEZIORAŃSKI**, właśc. Zdzisław Jeziorański (ur. 2 X 1914), dziennikarz, pisarz i działacz polityczny, dyrektor Radia Wolna Europa, autor książek o tematyce politycznej, m.in. *Rozmów o Polsce* i niezliczonych audycji radiowych.

15. rocznica śmierci

21 I 1950 Zmarł **GEORGE ORWELL**, właśc. Eric Arthur Blair (ur. 25 I 1903), angielski powieściopisarz i publicysta, korespondent wojenny BBC w czasie II wojny światowej, autor powieści m.in. *Folwark zwierzęcy*, *Rok 1984*.

70. rocznica śmierci

23 I 1905 Urodził się **KONSTANTY ILDEFONS GAŁCZYŃSKI** (zm. 6 XII 1953), poeta, prozaik, członek grupy literackiej Kwadryga, autor m.in. tomu wierszy *Zaczarowana dorożka*, groteskowych miniatur satyrycznych *Teatrzyk „Zielona Gęś”*.

115. rocznica urodzin

24 I 1920 Zmarł **AMADEO MODIGLIANI** (ur. 12 VII 1884), włoski malarz, rysownik i rzeźbiarz pochodzenia żydowskiego, autor rzeźb i obrazów nawiązujących do sztuki renesansu, których głównym motywem jest człowiek, autor słynnych portretów i aktów m.in.: *Portretu Jeanne Hébuterne*, *Aktu leżącego z rękami skrzyżowanymi pod głową*.

100. rocznica śmierci

25 I OGÓLNOPOLSKI DZIEŃ SEKRETARKI I ASYSTENTKI

26 I 2010 Zmarł **JULIUSZ BARDACH** (ur. 3 XI 1914), historyk, pułkownik Wojska Polskiego, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, członek PAN, autor prac z zakresu ustroju i prawa dawnej Litwy, parlamentaryzmu polskiego, historii porównawczej prawa m.in. *Historii ustroju i prawa polskiego*.

10. rocznica śmierci

27 I 2010 Zmarł **J.D. SALINGER**, właśc. Jerome David Salinger (ur. 1 I 1919), amerykański pisarz, autor głośnej powieści *Buszujący w zbożu*, *Dziewięciu opowiadań*.

10. rocznica śmierci

27 I 1945 **Wyzwolenie Auschwitz**, niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady, określanego mianem „fabryki śmierci”.

75. rocznica

29 I 1720 Urodził się **FRANCISZEK BOHOMOLEC** (zm. 24 IV 1784), jezuita, komediopisarz, poeta i publicysta, współtwórca polskiego oświecenia, autor licznych komedii m.in. *Małżeństwo z kalendarza*, *Nędza uszczęśliwiona*.

300. rocznica urodzin

29 I 1860 Urodził się **ANTON PAWŁOWICZ CZECHOW** (zm. 15 VII 1904), rosyjski nowelista i dramatopisarz, z zawodu lekarz, autor m. in. dramatów *Wujaszek Wania*, *Trzy siostry*, opowiadań *Śmierć urzędnika*, *Kameleon*.

160. rocznica urodzin

31 I 1985 Zmarł **JÓZEF MACKIEWICZ** (ur. 1 IV 1902), prozaik i publicysta, redaktor naczelny wileńskiego dziennika „Słowo”, autor publikacji i książek na temat zbrodni katyńskiej, m.in. *Katyń. Zbrodnia bez sądu i kary*, zbioru reportaży *Bunt rojstów*.

35. rocznica śmierci

LUTY

2 II 1970 Zmarł **BERTRAND RUSSELL** (ur. 18 V 1872), brytyjski logik, matematyk, filozof i myśliciel, pacyfista więziony w czasie I wojny

światowej, pisarz społeczny i polityczny, laureat literackiej Nagrody Nobla, autor m.in.: *Małżeństwa i moralności*.

50. rocznica śmierci

- 2 II 2000 Zmarł **JACEK JANCZARSKI** (ur. 27 II 1945), pisarz, dramaturg, satyryk i scenarzysta, twórca programów satyrycznych, m.in.: *Kocham pana, panie Sulku*, autor scenariuszy filmów i seriali, m.in.: *Zmiennicy*.
20. rocznica śmierci
75. rocznica urodzin

3 II MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WALKI Z RAKIEM

- 3 II 1735 Urodził się **IGNACY KRASICKI** (zm. 14 III 1801), poeta, powieściopisarz, publicysta, biskup warmiński, jeden z głównych przedstawicieli polskiego oświecenia, mistrz satyry i bajki, autor pierwszej polskiej powieści nowożytnej *Mikołaja Doświadczyńskiego przypadku*.
285. rocznica urodzin

- 4 II 1505 Urodził się **MIKOŁAJ REJ**, pseud. m.in. Ambroży Korczbok Rożek (zm. 8 IX a 4 X 1569), poeta i prozaik renesansowy, autor m. in.: traktatu *Krótką rozprawą między trzema osobami Panem, Wójtem a Plebanem*, dzieła *Wizerunek własny żywota człowieka poczciwego*, zbioru fraszek *Figliki*.
515. rocznica urodzin

- 7 II 1885 Urodził się **SINCLAIR LEWIS** (zm. 10 I 1951), amerykański powieściopisarz i nowelista, dramaturg, reporter i redaktor nowojorskich czasopism, autor m. in.: powieści *Ulica główna*, *Babbitt*, w 1930 r., jako pierwszy Amerykanin został uhonorowany literacką Nagrodą Nobla.
135. rocznica urodzin

- 9 II 1940 Urodził się **JOHN MAXWELL COETZEE**, południowoafrykański pisarz mieszkający w Australii, laureat Literackiej Nagrody Nobla w 2003 r., autor prozy psychologicznej, m.in.: *Młodości*, *Chłopięcych lat*. *Scen z prowincjonalnego życia*.
80. rocznica urodzin

- 10 II 1755 Zmarł **CHARLES DE MONTESQUIEU [MONTESKIUSZ]** (ur. 18 I 1869), francuski filozof, prawnik, wolnomularz i pisarz doby

Oświeceni, autor m.in.: *Listów perskich* i dzieła *O duchu praw*.

265. rocznica śmierci

10 II 2005 Zmarł **ARTHUR MILLER** (ur. 17 X 1915), amerykański dramaturg i scenarzysta, eseista i autor słuchowisk radiowych, autor m.in. sztuk *Śmierć komiwojażera*, *Czarownice z Salem*, scenariuszy filmowych *Sklócenie z życiem*.

15. rocznica śmierci

105. rocznica urodzin

11 II 1650 Zmarł **RENÉ DESCARTES [KARTEZJUSZ]** (ur. 31 III 1596), francuski filozof, matematyk i fizyk, jeden z najwybitniejszych uczonych XVII wieku, uznawany za ojca filozofii nowożytnej, autor słynnego twierdzenia *cogito ergo sum* (*myślę, więc jestem*), dzieła *Rozprawa o metodzie*.

370. rocznica śmierci

11 II ŚWIATOWY DZIEŃ CHORYCH

14 II DZIEŃ ZAKOCHANYCH, WALENTYNKI

14 II 2010 Zmarł **JERZY TUREK** (ur. 17 I 1934), aktor teatralny i filmowy, aktor teatrów warszawskich Syrena, Polskiego, Narodowego, Rozmaitości, Teatru Kwadrat, znany z wielu ról filmowych m.in. z roli Wacława Jarząbka w filmie *Miś*.

10. rocznica śmierci

15 II 1910 Urodziła się **IRENA SENDLEROWA** (zm. 12 V 2008), działaczka społeczna i charytatywna, w 1942 r. organizatorka akcji ratowania dzieci z getta i umieszczania ich w polskich rodzinach, sierocińcach i klasztorach.

110. rocznica urodzin

15 II 1965 Zmarł **NAT KING COLE**, właśc. Nathaniel Adams Coles (ur. 17 III 1919), amerykański pianista jazzowy i piosenkarz, wspiął się balladami m.in. *Unforgettable*, *The Christmas Song*.

55. rocznica śmierci

15 II 1905 Zmarł **LEWIS WALLACE** (ur. 10 IV 1827), amerykański powieściopisarz, wojskowy i dyplomata, autor powieści: *Ben Hur*, *Książę indyjski* czyli *Upadek Konstantynopola* powieść *na tle*

historycznym.

115. rocznica śmierci

16 II 1665 Zmarł **STEFAN CZARNIECKI** herbu Łodzia (ur. ok. 1599), dowódca wojskowy, hetman polny koronny, uczestnik wojny partyzanckiej przeciw wojskom Karola X Gustawa w czasie potopu szwedzkiego, uczestnik walk przeciw powstańcom Chmielnickiego i w trakcie wojny polsko-rosyjskiej.

355. rocznica śmierci

21 II MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ JĘZYKA OJCZYSTEGO

21 II 2005 Zmarł **ZDZISŁAW BEKSIŃSKI** (ur. 24 II 1929), malarz, rzeźbiarz, fotograf i rysownik, posługujący się grafiką komputerową, z wykształcenia architekt, związany z Sanokiem, gdzie w Muzeum Historycznym znajdują się jego prace.

*[Reg.]

15. rocznica śmierci

23 II 1685 Urodził się **GEORG FRIEDRICH HÄNDEL** (zm. 14 IV 1759), niemiecki kompozytor późnego baroku, najbardziej rozpoznawalny przez chór *Hallelujah* z oratorium *Mesjasz*.

335. rocznica urodzin

24 II 1885 Urodził się **STANISŁAW IGNACY WITKIEWICZ**, pseud. **WITKACY** (zm. 18 IX 1939), dramatopisarz, prozaik, eseista, malarz, filozof, autor m. in. sztuk teatralnych *W małym dworku*, *Szewcy*, *Matka*, powieści *Nienasycenie*.

135. rocznica urodzin

28 II 1750 Urodził się **IGNACY POTOCKI** (zm. 30 VIII 1859), działacz polityczny i oświatowy, publicysta i pisarz, marszałek wielki litewski, współtwórca Konstytucji 3 maja, autor m.in. *Zasad do poprawy rządu r. 1789*.

270. rocznica urodzin

MARZEC

1 III 1810 Urodził się **FRYDERYK CHOPIN** (zm. 17 X 1849), polski pianista i kompozytor, jeden z najwybitniejszych kompozytorów

romantycznych i najważniejszych polskich kompozytorów w historii, twórca znanych na całym świecie polonezów, *Etiudy „Rewolucyjnej*, *Koncertów fortepianowych f-moll op. 21 i e-moll op. 11*.

210. rocznica urodzin

1 III 1445 Urodził się **SANDRO BOTTICELLI** (zm. 17 V 1510), włoski malarz, przedstawiciel szkoły florenckiej, autor portretów, obrazów o tematyce mitologicznej, m.in. *Narodziny Wenus*, *Wiosna* oraz religijnej *Powracająca Judyta*, obrazów z motywem Madonny.

575. rocznica urodzin

510. rocznica śmierci

1 III 1935 Urodził się **ERNEST BRYLL**, poeta, prozaik, dramatopisarz, autor tekstów piosenek, krytyk filmowy, m.in. autor tekstu piosenki *Peggy Brown*, tomików poezji *Wigilie wariata*, *Rok polski 2000*.

85. rocznica urodzin

2 III 1980 Zmarł **JAROSŁAW IWASZKIEWICZ** (ur. 20 II 1894), pseud. Eleuter i in., poeta, prozaik, dramatopisarz, eseista, tłumacz, autor m. in. opowiadań *Panny z Wilka*, tomów poetyckich *Warkocz jesieni*, powieści *Sława i chwała*.

40. rocznica śmierci

2 III 1935 Urodził się **MAREK NOWAKOWSKI** (zm. 16 V 2014), pisarz, publicysta, scenarzysta i aktor, przedstawiciel małego realizmu, zaliczany do tzw. pokolenia „Współczesności”, autor m.in. zbiorów opowiadań *Ten stary złodziej*, *Benek Kwiaciarz*.

85. rocznica urodzin

2 III 1930 Zmarł **DAVID HERBERT LAWRENCE** (ur. 11 IX 1885), angielski prozaik, poeta i krytyk literacki, autor powieści, opowiadań, poezji, sztuk, esejów m. in. *Synowie i kochankowie*, *Zakochane kobiety*.

90. rocznica śmierci

135. rocznica urodzin

3 III MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ PISARZY

6 III 1475 Urodził się **MICHAŁ ANIOŁ**, własc. Michelangelo di Lodovico Buonarroti Simoni (zm. 18 II 1564), włoski artysta renesansowy, malarz, rzeźbiarz, poeta i architekt, autor m.in. fresków w Kaplicy Sykstyńskiej, słynnych rzeźb *Pietà*, *Dawid*.

545. rocznica urodzin

7 III 1985 Zmarł **ARKADY FIEDLER** (ur. 28 XI 1894), prozaik, reportażysta, przyrodnik i podróżnik, autor zbeletryzowanych reportaży z wypraw do egzotycznych krajów m.in. *Kanady pachnącej żywicą*, opowieści o udziale polskich lotników w bitwie o Anglię *Dywizjon 303*, powieści marynistycznej *Dziękuję ci, kapitanie*.

35. rocznica śmierci**8 III MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ KOBIET**

8 III 1960 Zmarł **WACŁAW ROGOWICZ** (ur. 28 IX 1879), powieściopisarz, nowelista, tłumacz, autor m. in.: powieści *Samson*, zbioru nowel *Mozaika kaukaska*, sztuki teatralnej *Chór pielgrzymów*, prac publicystycznych *Warszawa wydarta niepamięci*.

60. rocznica śmierci

10 III 1940 Zmarł **MICHAŁ BUŁHAKOW** (ur. 15 V 1891), rosyjski prozaik i dramatopisarz, felietonista, z wykształcenia lekarz, autor znanych powieści m. in. *Mistrz i Małgorzata*, *Psie serce*, opowiadań *Zapiski na mankietach*.

80. rocznica śmierci

10 III 1955 Urodził się **JULIUSZ MACHULSKI** reżyser, scenarzysta i producent filmowy, autor wielu popularnych filmów, głównie komediowych, m. in. *Vabank*, *Seksmisja*, *Kingsajz*.

65. rocznica urodzin

11 III 2000 Zmarł **KAZIMIERZ BRANDYS** (ur. 27 X 1916), prozaik, eseista, autor scenariuszy filmowych, autor m. in. *Drewnianego konia*, *Matki Królów*.

20. rocznica śmierci

11 III 1000 **ZJAZD GNIEŹNIĘSKI**. Spotkanie cesarza niemieckiego Ottona II z polskim władcą Bolesławem Chrobrym, powołanie odrębnej organizacji kościelnej – arcybiskupstwa w Gnieźnie.

1020.rocznica

12 III 2015 Zmarł **TERRY PRATCHETT** (ur. 28 IV 1948), brytyjski pisarz fantasy i science fiction, najbardziej znany jako autor cyklu *Świat Dysku*, *Trylogii Johnny'ego Maxwella* i *Trylogii Nomów*.

5. rocznica śmierci

13 III 1975 Zmarł **IVO ANDRIĆ** (ur. 10 X 1892), jugosłowiański powieściopisarz, nowelista i poeta, autor powieści *Most na Drinie*, *Panna*, *Przekłete podwórze*, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1961 r.

45. rocznica śmierci

15 III 1830 Urodził się **PAUL HEYSE** (zm. 2 IV 1914), niemiecki poeta, powieściopisarz, dramaturg i nowelista, autor zbiorów nowel *Nowele włoskie*, *Cztery kobiety*, w 1910 r. jako pierwszy pisarz niemiecki wyróżniony literacką Nagrodą Nobla.

190. rocznica urodzin

16 III 1970 Zmarł **JERZY SZANIAWSKI** (ur. 10 II 1886), dramaturg, felietonista i pisarz, sławny dzięki serii opowiadań o profesorze Tutce, na podstawie którego powstał serial *Klub profesora Tutki*, autor znanego dramatu *Dwa teatry*.

50. rocznica śmierci

16 III 1940 Zmarła **SELMA LAGERLÖF** (ur. 20 XI 1858), szwedzka powieściopisarka i nowelistka, autorka m. in. powieści *Gösta Berling*, *Dziwy Antychrysta*, eposu *Jerozolima*, laureatka literackiej Nagrody Nobla w 1909 r.

80. rocznica śmierci

17 III 1865 Urodził się **GABRIEL NARUTOWICZ** (zm. 16 XII 1922), pierwszy prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, inżynier hydrotechnik, wolnomularz, po odzyskaniu niepodległości przez Polskę zaangażowany w odbudowę państwa jako minister, w 1922 r. wybrany na pierwszego prezydenta RP, zamordowany w zamachu kilka dni po zaprzysiężeniu.

155. rocznica urodzin**17 III ŚWIATOWY DZIEŃ MORZA**

18 III 1980 Zmarł **ERICH FROMM** (ur. 23 III 1900), niemiecki filozof, socjolog, psycholog i psychoanalityk pochodzenia żydowskiego, autor *Ucieczki od wolności*, *Anatomii ludzkiej destrukcyjności*, *Mieć czy być?*

40. rocznica śmierci

120. rocznica urodzin

- 20 III** **ŚWIATOWY DZIEŃ INWALIDÓW I LUDZI
NIEPEŁNOSPRAWNYCH**
- 21 III** **ŚWIATOWY DZIEŃ POEZJI**
- 21 III** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WALKI Z DYSKRYMINACJĄ
RASOWĄ**
- 22 III** **ŚWIATOWY DZIEŃ WODY**
- 23 III 1910 Urodził się **AKIRA KUROSAWA** (zm. 6 IX 1998), japoński reżyser i scenarzysta filmowy, laureat Oscara za film *Rashōmon*, twórca filmów m. in. *Dersu Uzala*, dramatu *Siedmiu samurajów*, pierwowzoru westernu *Siedmiu wspaniałych* oraz adaptacji dzieł Szekspira: *Ran*, opartego na *Królu Learze* i *Tronu we krwi* – na *Makbecie*.
- 110. rocznica urodzin**
- 24 III 1985 Zmarł **MARC CHAGALL** (ur. 7 VII 1887), francuski malarz i grafik pochodzenia rosyjskiego, czołowy przedstawiciel kubizmu w malarstwie, autor m.in. głośnego dzieła *Upadek Ikaru*.
- 35. rocznica śmierci**
- 24 III 1905 Zmarł **JULES VERNE** (ur. 8 II 1828), francuski pisarz, dramaturg i działacz społeczny, autor popularnych powieści podróżniczo-przygodowych z cyklu *Niezwykłe podróże*, klasyk science fiction, uważany za jednego z protoplastów fantastyki naukowej, autor m. in. *Archipelagu w ogniu*.
- 115. rocznica śmierci**
- 25 III 2010 Zmarła **IRENA SANDECKA** (ur. 1 IV 1912), poetka, nauczycielka, działaczka społeczna i katolicka, w czasie II wojny światowej zajmowała się pomocą Polakom, m.in. wywożąc z zagrożonego rzeziami Krzemieńca do Krakowa polskie dzieci, osierocone w rzezi wołyńskiej.
- 10. rocznica śmierci**
- 27 III** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ TEATRU**

- 27 III 1845 Urodził się **WILHELM RÖNTGEN** (zm. 10 II 1923), niemiecki fizyk, odkrywca nowego rodzaju przenikliwego promieniowania elektromagnetycznego, laureat pierwszej Nagrody Nobla w dziedzinie fizyki w 1901 r.
175. rocznica urodzin
- 28 III 1515 Urodziła się **św. TERESA Z ÁVILI** (zm. 4 X 1582), święta Kościoła katolickiego, hiszpańska karmelitanka, mistyczka, myślicielka religijna oraz pisarka, reformatorka zakonu karmelitów, współzałożycielka karmelitów bosych, doktor Kościoła.
505. rocznica urodzin
- 30 III 2010 Zmarł **KRZYSZTOF TEODOR TOEPLITZ** (ur. 28 I 1933), dziennikarz, pisarz i działacz polityczny, felietonista, publicysta, krytyk filmowy, autor scenariuszy filmowych m.in. serialu *Czterdziestolatek*, sztuk teatralnych i programów telewizyjnych.
10. rocznica śmierci

KWIECIEŃ

- 1 IV 1875 Urodził się **EDGAR WALLACE** (zm. 10 II 1932), angielski pisarz, autor powieści kryminalnych i sensacyjnych, dramatów, autor powieści m. in. *Czerwony krąg*, *Twarz o zmroku*.
145. rocznica urodzin
- 1 IV 1750 Urodził się **HUGO KOŁŁATAJ** (zm. 28 II 1812), publicysta oświeceniowy, działacz i pisarz polityczny, katolicki prezbiter i kanonik, działacz Towarzystwa do Ksiąg Elementarnych i Komisji Edukacji Narodowej, jeden z twórców Konstytucji 3 Maja, autor *Listów Anonima*.
270. rocznica urodzin
- 1 IV 1925 Urodził się **WOJCIECH JERZY HAS** (zm. 3 X 2000), reżyser i scenarzysta filmowy, autor m.in. filmów *Pętla*, *Pożegnania*, *Jak być kochaną*, *Lalka* i *Rękopis znaleziony w Saragossie*.
95. rocznica urodzin
20. rocznica śmierci
- 2 IV 2005 Zmarł **papież św. JAN PAWEŁ II**, właśc. Karol Wojtyła (ur. 18 V 1920), święty Kościoła katolickiego, polski duchowny katolicki,

biskup, arcybiskup krakowski, kardynał, papież, poeta i dramaturg, aktor, poliglota, pedagog, filozof historii, fenomenolog, mistyk.

15. rocznica śmierci

100. rocznica urodzin

2 IV 1840 Urodził się **ÉMILE ZOLA** (zm. 29 IX 1902), francuski pisarz, eseista, dziennikarz, krytyk sztuki, przedstawiciel nurtu naturalizmu, autor m.in. powieści *Germinal*, *Nana*, *Wszystko dla pań*.

180. rocznica urodzin

4 IV 1980 Zmarł **Władysław Tatarkiewicz** (ur. 3 IV 1886), filozof i historyk filozofii, estetyk, etyk, historyk sztuki, autor m.in. *Historii filozofii*, traktatu *O szczęściu*.

40. rocznica śmierci

5 IV 2005 Zmarł **SAUL BELLOW** (ur. 10 VI 1915), amerykański powieściopisarz żydowskiego pochodzenia, autor powieści m. in. *Stan zawieszona*, *Herzog*, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1976 r.

15. rocznica śmierci

105. rocznica urodzin

8 IV 1860 Urodził się **JÓZEF WEYSSENHOFF** (zm. 6 VII 1932), powieściopisarz i nowelista, poeta, krytyk literacki, piewca tradycji starego ziemiaństwa kresowego i łowów, autor m. in. powieści *Soból i panna*, *Erotyków*.

160. rocznica urodzin

9 IV 2010 Zmarła **MONIKA WARNEŃSKA** (ur. 4 III 1922), prozaik, reportażystka, redaktorka dzienników "Polska Zbrojna", "Trybuna Ludu", "Perspektywy", autorka m.in. *Alarmu na ryżowiskach*.

10. rocznica śmierci

7 IV ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA

10 IV 1525 **HÓLD PRUSKI** złożony na krakowskim rynku królowi Zygmunтови Staremu przez księcia Albrechta Hohenzollerna.

495. rocznica

10 IV 2010 **KATASTROFA SMOLEŃSKA**. Katastrofa polskiego samolotu rządowego w Smoleńsku, w której zginęło 96 osób, wśród nich prezydent RP Lech Kaczyński z małżonką, stanowiący delegację polską

na uroczystości związane z obchodami 70. rocznicy zbrodni katyńskiej.

10. rocznica

13 IV ŚWIATOWY DZIEŃ PAMIĘCI OFIAR KATYNIA

15 IV 1865 Urodziła się **OLGA BOZNAŃSKA** (zm. 26 X 1940), malarka, portrecistka, przedstawicielka okresu modernizmu, członkini szkoły monachijskiej, autorka znanych portretów m. in. *Dziewczynki z chryzantemami*.

155. rocznica urodzin

80. rocznica śmierci

18 IV MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ OCHRONY ZABYTKÓW

18 IV 1955 Zmarł **ALBERT EINSTEIN** (ur. 14 III 1869), niemiecki fizyk teoretyk, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie fizyki, twórca szczególnej teorii względności i autor wynikającej z niej równoważności masy i energii, sformułowanej słynnym wzorem $E = mc^2$, twórca ogólnej teorii względności uważanej za jego największe dzieło.

65. rocznica śmierci

19 IV 2005 Wybór na papieża kardynała Josepha Aloisa Ratzingera, który przyjął imię **BENEDYKT XVI**.

15. rocznica

20 IV 1910 Urodził się **JAN DOBRACZYŃSKI** (zm. 5 III 1994), powieściopisarz i publicysta, eseista, działacz polityczny i katolicki, z wykształcenia ekonomista, autor powieści m. in. *Listy Nikodema*, *Najeźdźcy*, *Cień Ojca*.

110. rocznica urodzin

22 IV MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ ZIEMI

23 IV ŚWIATOWY DZIEŃ KSIĄŻKI I PRAW AUTORSKICH

23 IV 1885 Zmarł **STANISŁAW EGBERT KOŹMIAN** (ur. 21 IV 1811), poeta, dramaturg, publicysta i tłumacz, najbardziej znany ze swoich przekładów dzieł Williama Szekspira.

135. rocznica śmierci

- 23 IV 1920 Urodził się **JACEK WOŹNIAKOWSKI** (zm. 29 XI 2012), historyk sztuki, pisarz i publicysta, edytor, wydawca, tłumacz literatury pięknej, prezydent Krakowa, profesor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.
100. rocznica urodzin
- 24 IV 2010 Zmarł **WOJCIECH SIEMION** (ur. 30 VII 1928), aktor teatralny i filmowy, aktor największych teatrów polskich, dyrektor i kierownik artystyczny Teatru Komedia, znany także z ról filmowych m.in. z roli prokuratora w filmie *Poszukiwany, poszukiwana*.
10. rocznica śmierci
- 25 IV 2010 Zmarł **ALAN SILLITOE** (ur. 4 III 1928), brytyjski powieściopisarz, nowelista i autor opowiadań, autor przeniesionych na ekran utworów: powieści łotrzykowskiej *Z soboty na niedzielę* i opowiadania *Samotność długodystansowca*.
10. rocznica śmierci
- 26 IV 1910 Zmarł **BJØRNSTJERNE BJØRNSON** (ur. 8 XII 1832), norweski prozaik, dramatopisarz, publicysta, poeta, mówca i polityk laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury, autor opowiadania *Dziewczę ze Słonecznego Wzgórza* oraz wiersza *Ja, vi elsker dette Landet*, który stał się norweskim hymnem narodowym.
110. rocznica śmierci
- 27 IV 1905 Urodził się **JULIAN STRYJKOWSKI** (zm. 8 VIII 1996), filolog polski i pisarz żydowskiego pochodzenia, doktor nauk humanistycznych, prozaik, autor opowiadań, dramaturg i dziennikarz, autor m.in. powieści *Głosy w ciemności*, *Austeria*, *Sen Azrila*.
115. rocznica urodzin
- 28 IV 2010 Zmarła **STEFANIA GRODZIŃSKA** (ur. 2 IX 1914), pisarka, aktorka estradowa i teatralna, satyryk, autorka felietonów do „Szpilek”, monologów i skeczy dla znanych artystów polskich m.in. H. Bielickiej, współpracownik Polskiego Radia i redakcji rozrywki Telewizji Polskiej.
10. rocznica śmierci
- 28 IV 1925 Zmarł **JAN STYKA** (ur. 8 IV 1858), malarz, autor obrazów historycznych, religijnych i batalistycznych; autor m.in. *Panoramy Raclawickiej* (wraz z Wojciechem Kossakiem), *Panoramy siedmiogrodzkiej* oraz panoramy o tematyce religijnej *Golgota*.

95. rocznica śmierci

- 29 IV 1980 Zmarł **ALFRED HITCHCOCK** (ur. 13 VIII 1889), brytyjski reżyser i producent filmowy, pionier suspensu i thrillera psychologicznego, uznawany za jednego z najbardziej wpływowych twórców filmowych w historii kina, autor m.in. filmów *39 kroków*, *Starsza pani znika*, *Ptaki*.
40. rocznica śmierci

29 IV MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ TAŃCA

- 30 IV 1870 Urodził się **FERENC LEHÁR** (zm. 24 X 1948), węgierski kompozytor, główny przedstawiciel operetki wiedeńskiej XX wieku, twórca m.in. dzieł *Wesoła wdówka*, *Hrabia Luksemburg*, *Cygańska miłość*.
150. rocznica urodzin

- 30 IV 2000 **Kanonizacja** przez papieża Jana Pawła II **FAUSTYNY KOWALSKIEJ**, zakonnicy ze Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia, mistyczki, stygmatyczki i wizjonerki, znanej przede wszystkim jako głosicielka kultu Miłosierdzia Bożego.
20. rocznica

MAJ**1 V MIĘDZYNARODOWE ŚWIĘTO PRACY**

- 1 V 1940 Urodził się **EDWARD REDLIŃSKI**, prozaik, scenarzysta i dramaturg, reporter, autor groteskowo-realistycznych powieści i opowiadań m. in. *Listy z Rabarbaru*, *Szczuropolacy*, *Konopielka*, *Awans*, *Krfotok*.
80. rocznica urodzin

- 1 V 1980 Urodził się **JACEK DEHNEL**, poeta, prozaik i tłumacz, autor powieści m. in. *Lala*, *Rozdarta zasłona*.
40. rocznica urodzin

2 V DZIEŃ FLAGI RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ**2 V DZIEŃ POLONII I POLAKÓW ZA GRANICĄ**

- 3 V** **ŚWIĘTO KONSTYTUCJI 3 MAJA**
- 3 V 1660 **TRAKTAT POKOJOWY W OLIWIE** pomiędzy Szwecją a Rzeczpospolitą kończący potop szwedzki, na mocy traktatu Jan II Kazimierz zrzekł się praw do tronu szwedzkiego, a Rzeczpospolita zatrzymała część Inflant.
360. rocznica
- 3 V** **ŚWIATOWY DZIEŃ WOLNOŚCI PRASY**
- 4 V 1910 Urodził się **JERZY WALDORFF** (zm. 29 XII 1999), pisarz, publicysta, krytyk muzyczny i działacz społeczny, inicjator społecznej zbiórki pieniędzy na odnowę warszawskich Starych Powązek.
110. rocznica urodzin
- 5 V 1900 Urodziła się **IRENA ZARZYCKA** (zm. 26 V 1993), pisarka, objęta zapisem cenzury w PRL, autorka powieści m. in. *Dzikuska, Tabor, Pod wiatr*.
120. rocznica urodzin
- 6 V 1950 Urodził się **ZBIGNIEW WODECKI** (zm. 22 V 2017), polski piosenkarz, muzyk multiinstrumentalista i kompozytor, autor przebojów m. in. *Chałupy Welcome to, Lubię wracać tam, gdzie byłem, Z Tobą chcę oglądać świat, Zaczynij od Bacha*.
70. rocznica urodzin
- 7 V 1840 Urodził się **PIOTR CZAJKOWSKI** (zm. 6 XI 1893), rosyjski kompozytor i pianista, klasyk romantyzmu, autor poematów symfonicznych, oper, baletów, koncertów, symfonii, m.in. *I koncertu fortepianowego b-moll*, jednego z najbardziej znanych koncertów fortepianowych na świecie.
180. rocznica urodzin
- 8 V** **DZIEŃ BIBLIOTEKARZA I BIBLIOTEK**
- 8 V** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ ZWYCIĘSTWA**
- 8 V 1880 Zmarł **GUSTAVE FLAUBERT** (ur. 12 XII 1821), francuski pisarz, jeden z najwybitniejszych przedstawicieli realizmu, autor powieści m. in. *Pani Bovary, Szkoła uczuć*.

140. rocznica śmierci**9 V ŚWIĘTO UNII EUROPEJSKIEJ**

9 V 1805 Zmarł **FRIEDRICH von SCHILLER** (ur. 10 XI 1759), niemiecki poeta, dramatopisarz, historyk i estetyk, wybitny przedstawiciel klasyki weimarskiej, twórca dramatów m. in. *Maria Stuart, Intryga i miłość*, ballad *Rękawiczka*.

215. rocznica śmierci

9 V 1935 Urodziła się **HALINA POŚWIATOWSKA** (zm. 11 X 1967), poetka, prozaik, autorka zbiorów poezji m. in. *Hymn bałwochwalczy, Oda do rąk, Dzień dzisiejszy*, autobiografii *Opowieść dla przyjaciela*.

85. rocznica urodzin**12 V MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ PIEŁĘGNIAREK**

12 V 1970 Zmarła **NELLY SACHS**, właśc. Leonie Sachs (ur. 10 XII 1891), niemiecka poetka i dramatopisarka pochodzenia żydowskiego, autorka m. in. zbiorów poetyckich *W mieszkaniach śmierci, Ciemnienie gwiazd*, sztuk teatralnych *Znaki na piasku*, laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1966 r.

50. rocznica śmierci

12 V 1970 Zmarł **WŁADYSŁAW ANDERS** (ur. 11 VIII 1892), generał i polityk, dowódca Armii Polskiej w ZSRR, Armii Polskiej na Wschodzie i 2 Korpusu Polskiego znanego z walk o Monte Cassino.

50. rocznica śmierci

12 V 1935 Zmarł **JÓZEF PIŁSUDSKI** (ur. 5 XII 1867), działacz społeczny i niepodległościowy, żołnierz, polityk, mąż stanu, członek Polskiej Partii Socjalistycznej i jej przywódca w kraju, komendant 1 Brygady Legionów, naczelny wódz Armii Polskiej, naczelnik państwa, pierwszy marszałek Polski, przywódca obozu sanacji po przewrocie majowym, dwukrotny premier Polski.

85. rocznica śmierci

14 V 1925 Zmarł **HENRY RIDER HAGGARD** (ur. 22 VI 1856), angielski powieściopisarz, autor powieści przygodowych, awanturniczych, m. in. *Kopalnia króla Salomona, Kleopatra, Pierścień królowej Saby*.

95. rocznica śmierci

- 14 V 1930 Zmarł **WŁADYSŁAW ORKAN**, właśc. Franciszek Ksawery Smaciarz (Szmaciarz) (ur. 27 XI 1875), prozaik, dramaturg, publicysta i poeta, tworzący w okresie *Młodej Polski*, autor m.in. powieści *Komornicy*, *W roztokach*.
90. rocznica śmierci
145. rocznica urodzin
- 15 V **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ RODZINY**
- 16 V 1920 Urodził się **LEOPOLD TYRMAND** (zm. 19 III 1985), prozaik, dziennikarz i publicysta, miłośnik i popularyzator jazzu, autor m. in. *Dziennika 1954*, powieści *Zły*.
100. rocznica urodzin
35. rocznica śmierci
- 17 V 1870 Urodził się **LUCJAN RYDEL** (zm. 8 IV 1918), poeta, prozaik, dramaturg i tłumacz, jego ślub z córką chłopca z Bronowic stał się wydarzeniem społecznym i artystycznym oraz inspiracją dla Wyspiańskiego do napisania *Wesela*.
150. rocznica urodzin
- 17 V 1900 Urodził się **WŁADYSŁAW RYMKIEWICZ** (zm. 13 I 1984), prozaik, ojciec Jarosława Marka, z zawodu adwokat, autor powieści historycznych m. in. *Romans królewski*, *Portret królowej*, powieści społeczno-obyczajowych: *Ludzie bez jutra*.
120. rocznica urodzin
- 17 V **ŚWIATOWY DZIEŃ TELEKOMUNIKACJI**
- 18 V **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ MUZEÓW**
- 18 V 1910 Zmarła **ELIZA ORZESZKOWA** (ur. 6 VI 1841), powieściopisarka, nowelistka i publicystka, propagatorka pracy organicznej, autorka m. in. powieści *Nad Niemnem*, *Meir Ezofowicz*, *Niziny*, *Dziurdziowie*, zbiorów opowiadań i nowel *Gloria victis*.
110. rocznica śmierci
- 18 V 1920 Urodził się **Święty JAN PAWEŁ II [KAROL WOJTYŁA]** (zm. 2 IV 2005), duszpasterz, filozof, nauczyciel akademicki, dramaturg,

poeta, poliglota, arcybiskup metropolita krakowski, kardynał, w 1978 r. wybrany na papieża przyjął imię Jan Paweł II, święty Kościoła katolickiego.

100. rocznica urodzin

15. rocznica śmierci

19 V 1965 Zmarła **MARIA DĄBROWSKA** (ur. 6 X 1889), powieściopisarka i publicystka, eseistka, tłumaczka, jedna z ważniejszych polskich powieściopisarek XX wieku, autorka m. in. sagi rodzinnej *Noce i dnie*.

55. rocznica śmierci

20 V 1955 Urodził się **ZBIGNIEW PREISNER**, kompozytor, twórca muzyki filmowej, m. in. do filmów Krzysztofa Kieślowskiego *Podwójne życie Weroniki*, *Trzy kolory. Niebieski*, telewizyjnego cyklu *Dekalog* oraz do filmów Agnieszki Holland *Tajemniczy ogród*, *Europa, Europa*.

65. rocznica urodzin

20 V 1935 Urodziła się **HANNA KRALL**, pisarka, publicystka, reporterka, autorka m. in. prozy reportażowej *Zdążyć przed Panem Bogiem*, napisanej na podstawie wspomnień Marka Edelmana, dowódcy powstania w getcie warszawskim.

85. rocznica urodzin

21 V ŚWIATOWY DZIEŃ RÓŻNORODNOŚCI KULTUROWEJ

21 V 1930 Urodził się **SYLWESTER CHĘCIŃSKI**, scenarzysta i reżyser filmowy, twórca filmów m. in. *Wielki Szu*, trylogii *Sami swoi*, *Nie ma mocnych*, *Kochaj albo rzuć*.

90. rocznica urodzin

22 V DZIEŃ PRAW ZWIERZĄT

22 V 1885 Zmarł **VICTOR MARIE HUGO** (ur. 26 II 1802), francuski pisarz, polityk, jeden z najważniejszych twórców literatury francuskiej i czołowy przedstawiciel romantyzmu francuskiego, autor m.in. powieści *Nędznicy*, *Katedra Marii Panny w Paryżu*.

135. rocznica śmierci

24 V 1940 Urodził się **IOSIF BRODSKI** (zm. 28 I 1996), rosyjski poeta, eseista i tłumacz, autor zbiorów wierszy i poematów m. in. *Wielka elegia dla*

Johna Donne'a, Koniec pięknej epoki, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 1987.

80. rocznica urodzin

24 V 1905 Urodził się **MICHAŁ ALEKSANDROWICZ SZOŁOCHOW** (zm. 21 II 1984), rosyjski powieściopisarz, autor m. in. epopei powieściowej *Cichy Don, Los człowieka*, laureat Literackiej Nagrody Nobla w 1965 r.

115. rocznica urodzin

26 V DZIEŃ MATKI

27 V 1840 Zmarł **NICCOLÒ PAGANINI** (ur. 27 X 1872), włoski skrzypek i kompozytor, twórca wariacji, koncertów skrzypcowych, autor słynnych *24 Kaprysów na skrzypce solo*, najwybitniejszy wirtuoz skrzypiec wszech czasów.

180. rocznica śmierci

30 V 1640 Zmarł **PETER PAUL RUBENS** (ur. 28 IV 1577), flamandzki malarz, rysownik i grafik, jeden z najwybitniejszych twórców okresu baroku, autor *Ogrodów miłości, Tańca wieśniaków*, krajobrazów będących jednymi z najpiękniejszych dzieł sztuki flamandzkiej m. in. *Zachód słońca*, krajobrazów z tęczą, *Powrót z pracy*.

380. rocznica śmierci

30 V 1960 Zmarł **BORIS PASTERNAK** (ur. 10 II 1890), rosyjski prozaik, poeta i tłumacz pochodzenia żydowskiego, autor powieści *Doktor Żywago*, laureat Nagrody Nobla w 1958 roku, której nie przyjął.

60. rocznica śmierci

130. rocznica urodzin

31 V 1800 Zmarł **MICHAŁ KAZIMIERZ OGIŃSKI** (ur. 1728 (1730, 1731?), magnat, hetman wielki litewski, poeta i kompozytor, budowniczy Kanału Ogińskiego, łączącego dorzecze Dniepru i Niemna, autor m.in. opery *Cyganie* do libretta Franciszka Książnina.

220. rocznica śmierci

31 V ŚWIATOWY DZIEŃ ROZWOJU KULTURALNEGO

CZERWIEC

1 VI MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ DZIECKA

1 VI DZIEŃ LASU I ZADRZEWIŃ

1 VI 1915 Urodził się **JAN TWARDOWSKI** (zm. 18 I 2006), ksiądz rzymskokatolicki, prałat honorowy Jego Świątobliwości, poeta, przedstawiciel współczesnej liryki religijnej, autor znanego zdania z wiersza dedykowanego Annie Kamieńskiej *Śpieszmy się kochać ludzi – tak szybko odchodzą*.

105. rocznica urodzin

3 VI 1890 Zmarł **OSKAR KOLBERG** (ur. 22 II 1814), etnograf, encyklopedysta, folklorysta i kompozytor, autor cyklu monografii regionalnych objętych wspólnym tytułem *Lud. Jego zwyczaje, sposób życia, mowa, podania, przysłowia, obrzędy, gusła, zabawy, pieśni, muzyka i tańce*.

130. rocznica śmierci

4 VI 1960 Zmarł **JÓZEF HALLER** (ur. 13 VIII 1873), generał, jeden z organizatorów Legionów Polskich, w wojnie polsko-bolszewickiej Generalny Inspektor Armii Ochotniczej.

60. rocznica śmierci

5 VI 1825 Urodził się **FELICJAN FALEŃSKI** (zm. 11 X 1910), poeta, dramaturg, prozaik i tłumacz, uważany za przedstawiciela parnasizmu, autor zbiorów poezji m.in. *Kwiaty i kolce*, prac teoretycznoliterackich *O Janie Kochanowskim jako liryku*.

195. rocznica urodzin

110. rocznica śmierci

5 VI ŚWIATOWY DZIEŃ ŚRODOWISKA

6 VI 1875 Urodził się **THOMAS MANN** (zm. 12 VIII 1955), niemiecki powieściopisarz, autor m. in. powieści: *Buddenbrookowie*, *Czarodziejska góra*, *Doktor Faustus*, nowel *Śmierć w Wenecji*, *Tonio Kröger*, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1929 r.

145. rocznica urodzin

65. rocznica śmierci

- 6 VI 1530 Urodził się **JAN KOCHANOWSKI** (zm. 22 VIII 1584), najwybitniejszy poeta renesansu polskiego, twórca polskiego języka literackiego, autor fraszek, trenów, pieśni, psalmów, tragedii *Odprawa posłów greckich* oraz *Psalterza Dawidowego*.
490. rocznica urodzin
- 7 VI 1980 Zmarł **HENRY MILLER** (ur. 26 XII 1891), amerykański powieściopisarz, w swojej prozie atakował podejście współczesnych Amerykanów do moralności i ich purytański system wartości, autor powieści *Zwrotnik Raka*.
40. rocznica śmierci
- 7 IV 1915 Urodziła się **BILLIE HOLIDAY**, właściwie Elinore Harris (zm. 17 VII 1959), amerykańska śpiewaczka jazzowa, przedstawicielka „miejskiej”, swingowej odmiany wokalistyki jazzowej, autorka jazzowych klasyków m.in. *God Bless the Child*, *Don't Explain*, *Lady Sings the Blues*.
105. rocznica urodzin
- 8 VI 1810 Urodził się **ROBERT SCHUMANN** (zm. 29 VII 1896), niemiecki kompozytor i pianista, uznawany za jednego z najbardziej wpływowych twórców epoki romantyzmu, autor znanych utworów symfonicznych, fortepianowych, koncertów, m. in. Koncertu fortepianowego a-moll, uwertury *Hermann und Dorothea*.
210. rocznica urodzin
- 9 VI 1870 Zmarł **CHARLES DICKENS** (ur. 7 II 1812), angielski powieściopisarz, uznawany za najwybitniejszego przedstawiciela powieści społeczno-obyczajowej w drugiej połowie XIX w. w Anglii, autor *Opowieści wigilijnej*, *Magazynu osobliwości*, *Dawida Copperfielda*.
150. rocznica śmierci
- 10 VI 1930 Urodził się **JACEK TRZNADEL**, poeta, eseista, krytyk literacki i działacz społeczny, jeden z inicjatorów założenia Polskiej Fundacji Katyńskiej, autor *Hańby domowej*, zbioru wywiadów z pisarzami tworzącymi w okresie stalinizmu.
90. rocznica urodzin

- 11 VI 1965 Urodziła się **BEATA PAWLIKOWSKA**, pisarka i podróżniczka, dziennikarka, fotografka i tłumaczka, znana z serii książek podróżniczych m.in. *Blondynka w dżungli*, *Blondynka wśród łowców tęczy*, *Blondynka Tao*.
55. rocznica urodzin
- 12 VI 2010 Zmarł **JERZY STEFAN STAWIŃSKI** (ur. 1 VII 1921), prozaik, scenarzysta i reżyser filmów fabularnych, autor słuchowisk radiowych, współtwórca największych sukcesów polskiej szkoły filmowej, autor scenariuszy m.in. do filmów *Eroica*, *Kanał*, *Krzyżacy*, *Akcja pod Arsenalem*.
10. rocznica śmierci
- 12 VI 1915 Zmarł **JÓZEF BRANDT** (ur. 11 II 1841), malarz, batalista, przedstawiciel szkoły monachijskiej, autor m.in. *Bitwy pod Chocimiem*, najczęstsze motywy jego dzieł to: Kozacy, Tatarzy, lisowczycy, rycerstwo polskie na wschodnich kresach Rzeczypospolitej.
105. rocznica śmierci
- 13 VI 1865 Urodził się **WILLIAM BUTLER YEATS** (zm. 28 I 1939), irlandzki poeta, dramaturg i filozof, jeden z największych poetów języka angielskiego w XX wieku, autor m. in. tomików *Róża*, *Wieża*, dramatu *Utęskniony raj*, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1923 r.
150. rocznica urodzin
- 14 VI 1970 Zmarł **ROMAN INGARDEN** (ur. 5 II 1893), filozof, estetyk, profesor Uniwersytetu Lwowskiego, toruńskiego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Uniwersytetu Jagiellońskiego, autor dzieł m.in. *U podstaw teorii poznania*, *Książeczka o człowieku*, *Szkice z filozofii literatury*.
50. rocznica śmierci
- 14 VI 1995 Zmarł **ROGER ZELAZNY** (ur. 13 V 1937), amerykański pisarz literatury science fiction i fantasy, autor cyklu powieściowego *Kroniki Amberu* i wielu innych m.in. *Stworów światła i ciemności*, *Wyspy umarłych*.
25. rocznica śmierci
- 18 VI 2010 Zmarł **JOSÉ SARAMAGO** (ur. 16 XI 1922), portugalski pisarz, autor powieści, dramatów, opowiadań, wierszy, dzienników i przewodników,

laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1998 r., autor m.in. *Miasta ślepców*.

10. rocznica śmierci

20 VI ŚWIATOWY DZIEŃ UCHODŹCY

20 VI 1930 Urodziła się **MAGDALENA ABAKANOWICZ** (zm. 20 IV 2017), artystka, światowej sławy rzeźbiarka, twórczyni „abakanów”, m.in. *Nierozpoznanych* na poznańskiej Cytadeli.

90. rocznica urodzin

21 VI 1905 Urodził się **JEAN-PAUL SARTRE** (zm. 15 IV 1980), francuski powieściopisarz, dramaturg, eseista i filozof, czołowy przedstawiciel egzystencjalizmu, autor m. in. powieści *Mdłości*, sztuk teatralnych *Muchy*, rozpraw filozoficznych *Zarys teorii uczuć*, w 1960 r. uhonorowany literacką Nagrodą Nobla, której nie przyjął.

115. rocznica urodzin

40. rocznica śmierci

23 VI 1885 Urodził się **JULIUSZ OSTERWA** (zm. 10 V 1947), aktor i reżyser teatralny, wolnomularz, jeden z najwybitniejszych polskich aktorów i reżyserów teatralnych w historii, reformator teatru, twórca eksperymentalnego Teatru Reduta, pedagog, pierwszy rektor PWST w Krakowie.

135. rocznica urodzin

24 VI 1390 Urodził się św. **JAN KANTY**, Jan z Kęt (zm. 24 XII 1473), filozof, teolog, prezbiter, święty Kościoła katolickiego.

630. rocznica urodzin

24 VI 1925 Urodził się **JAN STANISŁAWSKI** (zm. 6 I 1907), malarz, wykładowca sztuki, inicjator i członek różnych ugrupowań artystycznych, jeden z głównych przedstawicieli polskiego modernizmu, autor znanych dzieł m.in. *Gdzieś na Ukrainie*, *Ule*.

95. rocznica urodzin

25 VI 1930 Zmarła **MARYLA WOLSKA** (ur. 13 III 1873), poetka okresu Młodej Polski, autorka tomiku wierszy *Dzbanek malin*.

90. rocznica śmierci

26 VI MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WALKI Z NARKOMANIĄ

27 VI 1885 Urodził się **ZBIGNIEW PRONASZKO** (zm. 8 II 1958), malarz, rzeźbiarz, scenograf, profesor krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych, współzałożyciel grupy artystycznej Formistów i awangardowego teatru Cricot.

135. rocznica urodzin

28 VI 1900 Urodził się **LEON KRUCZKOWSKI** (zm. 1 VIII 1962), prozaik, publicysta i autor sztuk scenicznych, poseł, autor dramatów m.in. *Kordiana i chama, Niemców*.

120. rocznica urodzin

28 VI 2000 Zmarł **JÓZEF TISCHNER** (ur. 12 III 1931), ksiądz profesor, filozof, teolog i publicysta, profesor Papieskiej Akademii Teologicznej, autor m.in. *Historii filozofii po góralsku, Sporu o istnienie człowieka*.

20. rocznica śmierci

29 VI 1900 Urodził się **ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY** (zm. 31 VII 1944), francuski pilot, poeta i pisarz, autor opowiadań o tematyce lotniczej m.in. *Nocny lot, Ziemia, planeta ludzi*, poetyckiej baśni *Mały Książę* uważanej za arcydzieło literatury światowej.

120. rocznica urodzin

29 VI 1930 Urodził się **SŁAWOMIR MROŹEK** (zm. 15 VIII 2013), dramaturg, prozaik, satyryk i rysownik, autor m.in. dramatów *Tango, Emigranci*, satyrycznych i humorystycznych zbiorów opowiadań *Słoń, Wesele w Atomicach*.

90. rocznica urodzin

29 VI 1940 Zmarł **PAUL KLEE** (ur. 18 XII 1879), szwajcarsko-niemiecki malarz i grafik, związany z różnymi kierunkami: ekspresjonizmem, kubizmem i surrealizmem, autor znanych prac m.in. *Południowych ogrodów, Ad Parnassum, Senecio*.

80. rocznica śmierci

LIPIEC

1 VII ŚWIATOWY DZIEŃ ARCHITEKTURY

4 VII 2000 Zmarł **GUSTAW HERLING-GRUDZIŃSKI** (ur. 20 V 1919), prozaik

i eseista, publicysta, krytyk literacki, współzałożyciel miesięcznika „Kultura”, więzień łagrów i obozów NKWD, autor powieści i opowiadań m. in. *Inny Świat. Zapiski sowieckie, Dziennik pisany nocą*.

20. rocznica śmierci

6 VII 2005 Zmarł **CLAUDE SIMON** (ur. 10 X 1913), francuski pisarz i eseista, uczestnik wojny domowej w Hiszpanii, autor dzieł m. in. *Warkocz Bereniki, Droga przez Flandrię*, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1985 r.

15. rocznica śmierci

9 VII 1945 Zmarła **MARIA PAWLIKOWSKA–JASNORZEWSKA** (ur. 24 XI 1891), poetka i dramatopisarka dwudziestolecia międzywojennego, autorka zbiorów wierszy m. in.: *Różowa magia, Pocałunki, Niebieskie migdały, Róża i lasy płonące*.

75. rocznica śmierci

9 VII 1775 Urodził się **MATTHEW GREGORY LEWIS**, właśc. Monk Lewis (zm. 14 V 1818), angielski pisarz i dramaturg, autor powieści gotyckich, sławę zapewniła mu debiutancka powieść *Mnich*.

245. rocznica urodzin

11 VII ŚWIATOWY DZIEŃ LUDNOŚCI

15 VII 1410 **BITWA POD GRUNWALDEM.** Jedna z największych bitew w historii średniowiecznej Europy między siłami zakonu krzyżackiego pod dowództwem wielkiego mistrza Ulricha von Jungingena a połączonymi siłami polskimi, litewsko-ruskimi i smoleńskimi pod dowództwem króla Polski Władysława Jagiełły.

610. rocznica

16 VII 1985 Zmarł **HEINRICH BÖLL** (ur. 21 XII 1917), niemiecki prozaik, patron niemieckiej Fundacji wspierającej działania służące rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego i równouprawnieniu kobiet, autor powieści i opowiadań m. in. *Zwierzenia kłowna*, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1972 r.

35. rocznica śmierci

25 VII 1905 Urodził się **ELIAS CANETTI** (zm. 14 VIII 1994), szwajcarski pisarz, eseista i dramaturg tworzący w języku niemieckim, autor m. in. traktatu *Masa i władza*, powieści *Auto da fé*, laureat literackiej Nagrody Nobla

w 1981 r.

115. rocznica urodzin

26 VII 1885 Urodził się **ANDRÉ MAUROIS**, właśc. Émile Herzog (zm. 9 X 1967), francuski pisarz, autor wielu biografii pisarzy i polityków m. in. *Prometeusz czyli Życie Balzaka*, *W poszukiwaniu Marcela Prousta*.

135. rocznica urodzin

28 VII 1750 Zmarł **JOHANN SEBASTIAN BACH** (Jan Sebastian Bach), (ur. 21 III²/31 III 1685), kompozytor i organista niemiecki epoki baroku, jeden z najwybitniejszych artystów w dziejach muzyki, kompozytor dworski, wybitny wykonawca i jeden z najbardziej wpływowych kompozytorów, twórca m.in. *Wielkiej mszy h-moll*, *Koncertów brandenburskich*.

270. rocznica śmierci

335. rocznica urodzin

SIERPIEŃ

1 VIII 1520 Urodził się **ZYGMUNT II AUGUST** (zm. 7 VII 1572), syn Zygmunta I Starego i Bony Sforzy, wielki książę litewski, król Polski, ostatni dziedziczny wielki książę litewski, ostatni męski przedstawiciel dynastii Jagiellonów, za jego inicjatywą Koronę Królestwa Polskiego i Wielkie Księstwo Litewskie na mocy Unii lubelskiej połączono w jedno państwo, Rzeczpospolitą Obojga Narodów.

500. rocznica urodzin

5 VIII 1850 Urodził się **GUY DE MAUPASSANT** (zm. 6 VII 1893), francuski pisarz, przedstawiciel naturalizmu i dekadentyzmu, autor nowel m. in. *Baryłeczka*, relacji z podróży, sztuk teatralnych, powieści *Bel-Ami*, *Piotr i Jan*.

170. rocznica urodzin

6 i 9 VIII 1945 **ATAK ATOMOWY NA HIROSZIMĘ I NAGASAKI**. Atak lotniczy Amerykanów mający na celu doprowadzenie do kapitulacji Japonii podczas II wojny światowej, jedyne w historii dwa przypadki użycia broni atomowej do działań zbrojnych, w wyniku których miasta uległy całkowitemu zniszczeniu.

75. rocznica

13-25 VIII 1920 **BITWA WARSZAWSKA**, zwyczajowo nazywana **Cudem nad Wisłą**, bitwa stoczona w czasie wojny polsko-bolszewickiej, zadecydowała o zachowaniu niepodległości przez Polskę i przekreśliła plany rozprzestrzenienia komunizmu na Europę Zachodnią, jedna z przełomowych bitew w historii świata.

100. rocznica

15 VIII **DZIEŃ WOJSKA POLSKIEGO**

16 VIII 1845 Urodził się **ZYGMUNT GLOGER** (zm. 3 XI 1910), historyk, archeolog i etnograf, folklorysta, autor dzieła *Encyklopedia staropolska ilustrowana*, która nadal stanowi cenne źródło do dziejów kultury staropolskiej.

175. rocznica urodzin

110. rocznica śmierci

18 VIII 1850 Zmarł **HONORÉ DE BALZAC** (ur. 20 V 1799), francuski powieściopisarz, jeden z najważniejszych twórców współczesnej powieści europejskiej, autor monumentalnego cyklu powieściowego *Komedia ludzka*, zamierzonego na 137 tytułów, m. in. *Fizjologia małżeństwa*, *Ojciec Goriot*.

170. rocznica śmierci

26 VIII 1880 Urodził się **GUILLAUME APOLLINAIRE**, właśc. Wilhelm Apolinary Kostrowicki (zm. 9 XI 1918), francuski poeta i pisarz pochodzenia polskiego, przedstawiciel francuskiej awangardy poetyckiej, surrealista, autor dzieł m. in. *Alkohole*, *Wiersze nadreńskie*.

140. rocznica urodzin

28 VIII **ŚWIĘTO POLSKIEGO LOTNICTWA**

28 VIII 1765 Urodził się **TADEUSZ CZACKI** herbu Świnka (zm. 8 II 1813), działacz oświatowy i gospodarczy, pedagog, historyk, ekonomista, bibliofil, numizmatyk, członek Komisji Edukacji Narodowej, współtwórca Konstytucji 3 Maja, współzałożyciel Towarzystwa Przyjaciół Nauk, twórca Biblioteki Poryckiej i Liceum Krzemienieckiego.

255. rocznica urodzin

29 VIII 1915 Urodziła się **INGRID BERGMAN** (zm. 29 VIII 1982), szwedzka

aktorka filmowa i teatralna, jedna z największych aktorek wszech czasów, odtwórczyni głównej roli w słynnym melodramacie *Casablanca*, zdobywczyni Oscarów za role w filmach *Gasnący płomień*, *Anastazja* i *Morderstwo w Orient Expresie*.

105. rocznica urodzin

WRZESIEŃ

1 IX 1875 Urodził się **EDGAR RICE BURROUGHS** (zm. 19 III 1950), amerykański powieściopisarz, twórca cykli książek o przygodach Tarzana wśród małp, Johna Cartera na Marsie i innych, autor powieści przygodowych, science fiction, fantasy m. in. *Tarzan wśród małp*, *Księżniczka Marsa*.

145. rocznica urodzin

70. rocznica śmierci

2 IX 1945 **ZAKOŃCZENIE II WOJNY ŚWIATOWEJ NA PACYFIKU.** Kapitulacja Japonii kończąca największy konflikt zbrojny w historii świata, obejmujący zasięgiem działań wojennych prawie całą Europę, Azję, Amerykę Północną i Południową, Arktykę, północną Afrykę, część Bliskiego Wschodu i wszystkie oceany.

75. rocznica

5 IX 1915 Zmarł **STANISŁAW WITKIEWICZ**, ojciec Stanisława Ignacego Witkiewicza (ur. 21 V 1851) malarz impresjonista, architekt, krytyk literacki, prozaik, twórca i popularyzator stylu zakopiańskiego w budownictwie, autor m. in. dzieł *Na przełęczy*, *Z Tatr*, studiów *Styl Zakopiański*, *Sztuka i krytyka u nas*.

105. rocznica śmierci

8 IX MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ PIŚMIENNICTWA

8 IX MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WALKI Z ANALFABETYZMEM

12 IX 1970 Zmarł **JAN SZTAUDYNGER** (ur. 28 IV 1904), poeta, satyryk, tłumacz, znawca i animator teatru lalkowego, autor m. in. zbiorów poetyckich *Dom mój*, *Strofy wrocławskie*, satyrycznych *Rzeź na Parnasie*.

50. rocznica śmierci

- 13 IX 2010 Zmarł **JAROSŁAW KUKULSKI** (ur. 26 V 1944), kompozytor, autor największych sukcesów żony, Anny Jantar, dla której napisał takie przeboje jak *Najtrudniejszy pierwszy krok*, *Tyle słońca w całym mieście*, *Moje jedyne marzenie*, także kompozytor piosenek dla wielu innych, znanych artystów polskich oraz twórca muzyki filmowej.
10. rocznica śmierci
- 16 IX 1910 **POWSTANIE HARCERSTWA** (pierwszego zastępu), polskiego ruchu społecznego i wychowawczego dzieci i młodzieży wzorowanego na skautingu brytyjskim, opartego o służbę, samodoskonalenie i braterstwo.
110. rocznica
- 16 IX **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ OCHRONY WARSTWY OZONOWEJ**
- 17 IX **DZIEŃ ŚRODKÓW MASOWEGO PRZEKAZU**
- 20 IX 2005 Zmarł **SZYMON WIESENTHAL** (ur. 31 XII 1908), żydowski działacz, inżynier architekt, tropiciel hitlerowskich zbrodniarzy wojennych.
15. rocznica śmierci
- 21 IX **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ POKOJU**
- 21-22 IX **ŚWIATOWA AKCJA SPRZĄTANIA ŚWIATA**
- 25 IX 1970 Zmarł **ERICH MARIA REMARQUE**, właśc. E. Paul Remark (ur. 22 VI 1898), niemiecki pisarz, przedstawiciel tzw. straconego pokolenia, twórca m. in. powieści *Na Zachodzie bez zmian*, *Łuk Triumfalny*, dramatu *Ostatnia stacja*.
50. rocznica śmierci
- 27 IX **ŚWIATOWY DZIEŃ TURYSTYKI**
- 27 IX **DZIEŃ PODZIEMNEGO PAŃSTWA POLSKIEGO**
- 30 IX 1990 Zmarł **PATRICK WHITE** (ur. 28 V 1912), australijski prozaik, autor powieści m. in. *Drzewo człowiecze*, *Wóz ognisty*, sztuk teatralnych *Powrót do Abisynii*, w 1973 r. jako pierwszy pisarz australijski

uhonorowany literacką Nagrodą Nobla.

30. rocznica śmierci

PAŹDZIERNIK

1 X MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ OSÓB STARSZYCH

1 X MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ MUZYKI

1 X 2010 Zmarł **GERARD LABUDA** (ur. 28 XII 1916), historyk, mediewista, specjalizował się w historii powszechnej i historii Polski, historii słowiańszczyzny zachodniej, historii kultury i cywilizacji, rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, wiceprezes i prezes honorowy PAN, autor m.in. *Studiów nad początkami państwa polskiego*.

10. rocznica śmierci

3 X 1990 **ZJEDNOCZENIE NIEMIEC**. Przystąpienie Niemieckiej Republiki Demokratycznej oraz Berlina Zachodniego do zasięgu obowiązywania ustawy zasadniczej dla Republiki Federalnej Niemiec, podpisanie układu o zjednoczeniu Niemiec przez NRD, RFN i cztery dawne mocarstwa okupacyjne: Stany Zjednoczone, Wielką Brytanię, Francję i Związek Radziecki.

30.rocznica

4 X 1515 Urodził się **LUCAS CRANACH młodszy** (zm. 25 I 1586), niemiecki malarz i grafik, projektant drzeworytów, syn Lucasa Cranacha starszego, autor m.in. *Portretu królowej Bony Sforzy*.

505. rocznica urodzin

6 X 1970 Zmarł **JULIAN PRZYBOŚ** (ur. 5 III 1901), poeta, eseista, teoretyk sztuki, tłumacz, jeden z najwybitniejszych poetów Awangardy Krakowskiej, autor m. in. tomów poetyckich m.in. *Z ponad (Sponad)*, *Równanie serca*, esejów literackich *Linia i gwar*, *Czytając Mickiewicza*.
*[Reg.]

50. rocznica śmierci

7 X 1620 Zmarł **STANISŁAW ŻÓŁKIEWSKI** (ur. 1547), hetman, polski magnat, sekretarz królewski, hetman polny koronny, kasztelan lwowski, wojewoda kijowski, hetman wielki koronny, kanclerz wielki

koronny, zwycięzca w wielu kampaniach przeciwko Rosji, Szwecji, Imperium Osmańskiemu i Tatarom, pisarz i pamiętnikarz.

400. rocznica śmierci

7 X 1765 Urodził się **MICHAŁ KLEOFAS OGIŃSKI** (zm. 15 X 1833), kompozytor i teoretyk muzyki, pamiętnikarz, pisarz polityczny, najbardziej znany jako autor poloneza a-moll *Pożegnanie Ojczyzny*.

255. rocznica urodzin

8 X 1910 Zmarła **MARIA KONOPNICKA**, pseud. Jan Sawa, Jan Waręż i in. (ur. 23 V 1842), poetka, nowelistka i publicystka okresu realizmu, działaczka na rzecz kobiet, filantropka, organizatorka akcji pomocy więźniom politycznym i ich rodzinom, autorka zaangażowanych społecznie artykułów publicystycznych oraz nowel m. in. *Mendel gdański*, słów *Roty*.

110. rocznica śmierci

8 X 1920 Urodził się **FRANK HERBERT** (zm. 12 II 1986), pisarz amerykański, jeden z ważniejszych przedstawicieli amerykańskiej literatury science fiction, autor m. in. powieści *Diuna*, która zapoczątkowała sagę *Kroniki Diuny*, jedną z najlepiej opracowanych serii książek fantastyczno-naukowych na świecie.

100. rocznica urodzin

9 X ŚWIATOWY DZIEŃ POCZTY

9 X 2005 Zmarł **WALDEMAR WRÓBLEWSKI** (ur. 14 I 1959), kompozytor, aranżer, twórca muzyki filmowej, teatralnej, dzieł symfonicznych, członek zespołu Teatru Misterium we Wrocławiu.

15. rocznica śmierci

9 X 1940 Urodził się **JOHN LENNON** (zm. 8 XII 1980), brytyjski muzyk, kompozytor, piosenkarz i autor tekstów, jeden z Beatlesów, twórca przebojów m.in. *Cold Turkey*, *Imagine*.

80. rocznica urodzin

10 X ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA PSYCHICZNEGO

11 X 1885 Urodził się **FRANÇOIS MAURIAC** (zm. 1 IX 1970), francuski powieściopisarz, poeta i dramaturg, autor powieści psychologicznych m. in. *Teresa Desqueyroux*, *Kłębowski żmij*, dramatu *Asmodeusz*,

laureat literackiej Nagrody Nobla w 1952 r.

135. rocznica urodzin

50. rocznica śmierci

14 X DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ

16 X ŚWIATOWY DZIEŃ ŻYWNOSCI

22 X 1870 Urodził się **IWAN ALEKSIEJEWICZ BUNIN** (zm. 8 XI 1953), rosyjski prozaik i poeta, autor zbiorów poezji m. in. *Pod otwartym niebem*, powieści, nowel, opowiadań m. in. *Życie Arsieniewa*, *Wieś*, *Pan z San Francisco*, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1933 roku.

150. rocznica urodzin

23 X ŚWIATOWY DZIEŃ INFORMACJI

24 X DZIEŃ NARODÓW ZJEDNOCZONYCH

25 X 2005 Zmarła **MIRA KUBASIŃSKA** (ur. 8 IX 1944), wokalistka blues-rockowego rzeszowskiego zespołu Breakout, wykonawczyni znanych przebojów *Gdybyś kochał*, *hej*, *Poszłabym za tobą*.

15. rocznica śmierci

27 X ŚWIATOWY DZIEŃ DZIEDZICTWA AUDIOWIZUALNEGO

LISTOPAD

2 XI 1950 Zmarł **GEORGE BERNARD SHAW** (ur. 26 VII 1856), angielski dramaturg i krytyk literacki, przedstawiciel dramatu realistycznego, autor m. in. dramatów *Pigmalion*, *Dom serc złamanych*, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1925 r.

70. rocznica śmierci

5 XI 2005 Zmarł **JOHN ROBERT FOWLES** (ur. 31 III 1926), angielski powieściopisarz i eseista, autor słynnych powieści *Kochanica Francuza*, *Daniel Martin*, opowiadań *Hebanowa wieża*.

15. rocznica śmierci

6 XI 1755 Urodził się **ks. STANISŁAW STASZIC** (zm. 20 I 1826), działacz oświeceniowy i pisarz polityczny, filozof, przyrodnik, publicysta,

tłumacz, ksiądz katolicki, autor m. in. *Przestróg dla Polski*, rozprawy *O statystyce Polski*, poematu *Ród ludzki*.

265. rocznica urodzin

8 XI 1900 Urodziła się **MARGARET MITCHELL** (zm. 16 VIII 1949), amerykańska powieściopisarka i dziennikarka, autorka sławnej powieści nagrodzonej nagrodą Pulitzera *Przeminęło z wiatrem*.

120. rocznica urodzin

10 XI 1980 **Powstanie** (rejestracja przez Sąd Najwyższy w Warszawie) **NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” NIEZALEŻNEGO SAMORZĄDNEGO ZWIĄZKU ZAWODOWEGO**, ogólnopolskiego związku zawodowego dla obrony praw pracowniczych, do 1989 r. jednego z głównych ośrodków masowego ruchu oporu przeciw komunistycznym rządowi Polski Ludowej.

40. rocznica

11 XI NARODOWE ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI

13 XI 1850 Urodził się **ROBERT LOUIS STEVENSON** (zm. 3 XII 1894), szkocko-angielski pisarz i krytyk literacki, z zawodu prawnik, autor powieści m. in. słynnej *Wyspy skarbów*, *Porwanego za młodu*, *Dziwnej historii Dra Jekylla i Mra Hyde'a*.

170. rocznica urodzin

14 XI ŚWIATOWY DZIEŃ CHORYCH NA CUKRZYCĘ

15 XI 1895 Urodził się **ANTONI SŁONIMSKI**, (zm. 4 VII 1976), poeta i prozaik, satyryk, krytyk teatralny, tłumacz, członek grupy poetyckiej Skamander, autor m. in. tomików poetyckich *Godzina poezji*, *Okno bez krat*, dramatu *Wieża Babel*.

125. rocznica urodzin

16 XI MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ TOLERANCJI

17 XI 2005 Zmarł **MAREK PEREPECZKO** (ur. 3 IV 1942), aktor teatralny i filmowy, najbardziej znany z roli Janosika w serialu *Janosik*.

15. rocznica śmierci

19 XI 1765 **Powołanie** przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego **TEATRU NARODOWEGO** w Warszawie, pierwszego polskiego teatru

publicznego, najstarszego, obecnie istniejącego teatru w Polsce.

255. rocznica

20 XI 1910 Zmarł **LEW NIKOŁAJEWICZ TOLSTOJ**, hrabia (ur. 9 IX 1828), rosyjski prozaik, dramatopisarz, myśliciel, krytyk literacki, twórca m. in. epepei *Wojna i pokój*, powieści *Anna Karenina*.

110. rocznica śmierci

20 XI 1925 Zmarł **STEFAN ŻEROMSKI**, pseud. Maurycy Zych, Józef Katerla (ur. 14 X 1864), powieściopisarz, nowelista i dramaturg, autor m. in. powieści *Ludzie bezdomni*, *Przedwiośnie*, opowiadań *Siłaczka*, *Zmierzch*, dramatów *Uciekła mi przepióreczka*.

95. rocznica śmierci

21 XI ŚWIATOWY DZIEŃ TELEWIZJI

22 XI 1890 Urodził się **CHARLES DE GAULLE** (zm. 9 XI 1970), francuski polityk, mąż stanu i teoretyk wojskowości, w czasie II wojny światowej stał na czele ruchu Wolnej Francji, kontynuującego walkę z III Rzeszą niezależnie od Francji, prezydent Francji i twórca nowej konstytucji ustanawiającej półprezydencki system rządów.

130. rocznica urodzin

50. rocznica śmierci

24 XI ŚWIATOWY DZIEŃ TAŃCA

26 XI 1855 Zmarł **ADAM MICKIEWICZ** (ur. 24 XII 1798), poeta, działacz polityczny i religijny, mistyk, członek i założyciel Towarzystwa Filomatycznego, uważany za największego poetę polskiego romantyzmu, wieszcz narodowy, autor ballad, powieści poetyckich, dramatu *Dziady*, epepei narodowej *Pan Tadeusz*.

165. rocznica śmierci

27 XI 1895 Zmarł **ALEXANDRE DUMAS**, syn (ur. 28 VII 1824), francuski dramaturg i powieściopisarz, autor m. in. melodramatu *Dama kameliowa*, który stał się kanwą słynnej opery Verdiego *La Traviata*.

125. rocznica śmierci

28 XI DZIEŃ BEZ ZAKUPÓW

30 XI 2010 Zmarła **GABRIELA KOWNACKA** (ur. 25 V 1952), aktorka teatralna

I telewizyjna, aktorka Teatru Narodowego w Warszawie, wystąpiła w ponad 60. rolach Teatru Telewizji, znana z wielu ról filmowych i roli Ani Kwiatkowskiej w serialu telewizyjnym *Rodzina zastępcza*.

10. rocznica śmierci

30 XI 1835 Urodził się **MARK TWAIN**, właśc. Samuel Langhorne Clemens (zm. 21 IV 1910), amerykański pisarz, drukarz i dziennikarz, poszukiwacz złota, autor powieści *Pod gołym niebem*, *Przygody Tomka Sawyera*, *Przygody Hucka*.

185. rocznica urodzin

110. rocznica śmierci

30 XI 1900 Zmarł **OSKAR WILDE** (ur. 16 X 1854), irlandzki dramaturg, poeta, krytyk literacki, autor m. in.: *Portretu Doriana Graya*, komedii obyczajowych *Kobieta bez znaczenia*.

120. rocznica śmierci

GRUDZIEŃ

1 XII ŚWIATOWY DZIEŃ AIDS

1 XII 1415 Urodził się **JAN DŁUGOSZ** (zm. 19 V 1480), kronikarz, polski historyk, duchowny, geograf, dyplomata; wychowawca synów Kazimierza Jagiellończyka, twórca nie mającego sobie równych w ówczesnej Europie dzieła *Roczniki, czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego*.

605. rocznica urodzin

540. rocznica śmierci

3 XII MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNYCH

4 XII 1875 Urodził się **RAINER (RENÉ) MARIA RILKE** (zm. 29 XII 1926), austriacki poeta, prozaik i eseista, wybitny reprezentant liryki symbolistycznej, autor m. in. *Księgi obrazów*, *Sonetów do Orfeusza*.

145. rocznica urodzin

5 XII MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WOLONTARIUSZA

5 XII 1925 Zmarł **WŁADYSŁAW STANISŁAW REYMONT**, właśc. S.W. Rejment (ur. 7 V 1867), powieściopisarz i nowelista, jeden z głównych

przedstawicieli realizmu, autor m. in. *Ziemi obiecanej*, *Komediantki*, w 1924 r. uhonorowany literacką Nagrodą Nobla za epos narodowy *Chłopi*.

95. rocznica śmierci

5 XII 1870 Zmarł **ALEXANDRE DUMAS**, ojciec (ur. 24 VII 1802), francuski powieściopisarz i dramaturg, autor powieści historyczno-przygodowych m. in. *Trzej muszkietierowie*, *Królowa Margot*, *Hrabia Monte Christo*.

150. rocznica śmierci

10 XII MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ PRAW CZŁOWIEKA

10 XII 1945 Urodził się **MAREK GRECHUTA** (zm. 9 X 2006), piosenkarz, poeta, kompozytor i malarz, uznawany za najważniejszego przedstawiciela polskiej poezji śpiewanej, autor znanych piosenek m.in. *Ocalić od zapomnienia*, *Nie dokazuj*, *Wiosna-ach to ty*.

75. rocznica urodzin

12 XII 1860 Urodził się **JAN KASPROWICZ** (zm. 1 VIII 1926), poeta i dramatopisarz młodopolski, krytyk literacki i teatralny, prekursor katastrofizmu, autor m. in. *Księgi ubogich*, cyklu sonetów *Z chałupy*, *Krzak dzikiej róży*, hymnów *Ginącemu światu*, *Salve Regina*.

160. rocznica urodzin

12 XII 1915 Urodził się **JEREMI PRZYBORA** (zm. 4 III 2004), poeta, pisarz, satyryk, aktor, współtwórca (wraz z Jerzym Wasowskim) telewizyjnego Kabaretu Starszych Panów i Kabaretu Jeszcze Starszych Panów oraz radiowego teatryku „Eterek”, cyklu audycji telewizyjnych „Divertimento”, autor libretta do musicalu *Piotruś Pan*.

105. rocznica urodzin

19 XII 1915 Urodziła się **ÉDITH PIAF**, właściwie Édith Giovanna Gassion (zm. 10 X 1963), francuska piosenkarka, uznawana za jedną z najwybitniejszych francuskich artystek XX wieku oraz za ikonę francuskiej piosenki, wykonawczyni niezapomnianych piosenek *Milord*, *Non, je ne regrette rien*.

105. rocznica urodzin

21 XII 1940 Zmarł **FRANCIS SCOTT FITZGERALD** (ur. 24 IX 1896), amerykański pisarz, nowelista, jeden z czołowych przedstawicieli

straconego pokolenia pisarzy amerykańskich, autor powieści m. in. *Wielki Gatsby*, *Piękności Południa*.

80. rocznica śmierci

21 XII 1375 Zmarł **GIOVANNI BOCCACCIO** (ur. 16 VI 1313), pisarz włoski, humanista, znany zwłaszcza ze swego dzieła *Dekameron*, twórca nowożytnej nowelistyki.

645. rocznica śmierci

23 XII 1815 Zmarł **JAN NEPOMUCEN POTOCKI** (ur. 8 III 1761), powieściopisarz i dramaturg tworzący w języku francuskim, podróżnik, polityk, historyk, publicysta, etnograf, archeolog i aeronauta, autor powieści fantastyczno-filozoficznej *Rękopis znaleziony w Saragossie*.

205. rocznica śmierci

29 XII 1920 Urodził się **LUDWIK JERZY KERN** (zm. 29 X 2010), poeta, satyryk, dziennikarz, tłumacz literatury pięknej, autor tekstów piosenek m.in. *W kalendarzu jest taki dzień*, *Nie bądź taki szybki Bill*, *Cicha woda*, autor utworów satyrycznych, drukowanych w "Szpilkach".

100. rocznica urodzin

10. rocznica śmierci

II. ROCZNICE I WYDARZENIA REGIONALNE

STYCZEŃ

- 1 I 1905 Urodził się w Przemyślu **WALERIAN KRAMARZ** (zm. po 21 VI 1941), rodowity przemyślanin, pedagog, historyk, organizator polskiego harcerstwa w Przemyślu w czasie II wojny światowej, w 1940 r. aresztowany i skazany, autor pionierskiej pracy z zakresu demografii historycznej *Ludność Przemyśla w latach 1521-1921*.
115. rocznica urodzin
- 6 I 1925 Urodził się **JERZY SIENKIEWICZ**, pseud. Jes (zm. 3 III 1992 w Rzeszowie), rysownik, malarz, satyryk, redaktor graficzny dziennika „Nowiny Rzeszowskie”, twórca postaci Jacusia Rzeszowiaka, bohatera najdłużej publikowanych na łamach gazety cyklów rysunkowych, karykaturzysta popularnych mieszkańców Rzeszowa: artystów, pisarzy, muzyków, działaczy kultury, publicystów i dziennikarzy, uczestnik wielu wystaw w kraju i za granicą. Jego prace znajdują się w zbiorach Muzeum Okręgowego i BWA w Rzeszowie.
95. rocznica urodzin
- 7 I 1920 Urodził się **JERZY PLEŚNIAROWICZ** (zm. 13 I 1978 w Rzeszowie), poeta, tłumacz, krytyk teatralny, adaptator sztuk scenicznych, reżyser, tłumacz literatury radzieckiej, ukraińskiej i białoruskiej, jeden z założycieli Związku Literatów Polskich w Rzeszowie, długoletni kierownik literacki Teatru im. Siemaszkowej w Rzeszowie.
100. rocznica urodzin
- 13 I 1900 Urodził się w Jaśle **STANISŁAW KADYI** (zm. 4 XII 1980), lekarz okulista, badacz, paleontolog i geolog, związany z Jasłem, gdzie ukończył szkołę średnią, a po studiach medycznych prowadził praktykę okulistyczną, posiadacz cennej kolekcji numizmatycznej oraz liczącego kilka tysięcy eksponatów zbioru flory i fauny kopalnej, kolekcjoner dzieł sztuki, rzemiosła artystycznego, malarstwa i militariów, które

wraz z domem, na mocy jego testamentu, stały się własnością miasta Jasła.

120. rocznica urodzin

40. rocznica śmierci

13 I 1930 Urodził się w Jasionowie k. Brzozowa **MARIAN KONIECZNY** (zm. 25 VII 2017), rzeźbiarz, profesor i rektor ASP w Krakowie, twórca wielkich kompozycji rzeźbiarskich, medali, portretów sławnych Polaków m.in. Konrada Swinarskiego, Krzysztofa Pendereckiego. autor wielu pomników, m.in. Warszawskiej Nike, Czynu Rewolucyjnego w Rzeszowie, Stanisława Wyspiańskiego i Pomnika Grunwaldzkiego w Krakowie, Jana Zamojskiego w Zamościu, uczeń Gimnazjum Klasycznego w Brzozowie.

90. rocznica urodzin

13 I 1935 Urodził się w Woli Małej k. Łańcuta **KAZIMIERZ MOSKWA** (zm. 1 III 1983 w Rzeszowie), archeolog, długoletni pracownik Muzeum Okręgowego w Rzeszowie, autor pierwszego syntetycznego ujęcia pradziejów okolic Rzeszowa *Pradzieje powiatu rzeszowskiego oraz monografii Kultura łużycka w południowo-wschodniej Polsce.*

85. rocznica urodzin

17 I 1920 Urodził się w Jasionce k. Rzeszowa **ks. WALENTY BAL** (zm. 10 I 2002 w Rzeszowie), ksiądz katolicki, protonatariusz apostolski, infułat, dziekan Dekanatu Rzeszów, I kanonik gremialny kapituły jarosławskiej, proboszcz parafii p.w. Świętego Krzyża w Rzeszowie, wybitny kaznodzieja, wychowawca wielu pokoleń młodzieży, kapelan Armii Krajowej, Związku Miłośników Lwowa i Kresów Wschodnich, Cechu Rzemieślników, honorowy obywatel miasta Rzeszowa.

100. rocznica urodzin

19 I 1975 Zmarł w Rzeszowie **ALEKSANDER CZESŁAW CODELLO** (ur. 10 XI 1909 w Siedlance k. Leżajska), historyk, pedagog, jeden z założycieli Towarzystwa Regionalnego Ziemi Rzeszowskiej oraz Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego w Rzeszowie, w czasie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w tajne nauczanie, autor artykułów dotyczących historii regionu m. in. *Mieszczanie i chłopi rzeszowscy w czasach saskich, Stosunki gospodarczo-społeczne na wsi rzeszowskiej w pierwszej połowie XVIII wieku.*

45. rocznica śmierci

- 22 I 1985 Zmarł w Krośnie **WIKTOR ŁĄCKI** (ur. 23 VI 1911 r. w Bóbrce k. Krosna), działacz amatorskiego ruchu artystycznego, zasłużony dla rozwoju kultury regionalnej. W czasie okupacji za działalność konspiracyjną aresztowany i osadzony w więzieniu w Jaśle, następnie w obozach koncentracyjnych i obozie pracy. Po wyzwoleniu organizator pierwszego polskiego ośrodka kultury ze świetlicą i biblioteką w Schwabmünchen. Założyciel Związku Byłych Więźniów Politycznych, założyciel i zarządca świetlicy, przedszkola, klubu sportowego i teatru amatorskiego. Po powrocie do Krosna zajmował się działalnością kulturalną, reżyser w krośnieńskim teatrze „Nafta”.
- 35. rocznica śmierci**

LUTY

- 6 II 1905 Zmarł w Rzeszowie **ALFONS RODERYK ALS** (ur. 30 III 1839), działacz społeczny, adwokat, zastępca burmistrza Rzeszowa, wieloletni dyrektor Kasy Oszczędności, prezes Towarzystwa Gimnastycznego Sokół w Rzeszowie i członek Wydziału Izby Adwokatów w Tarnowie, honorowy obywatel Rzeszowa. Jego imieniem nazwano jedną z ulic w centrum miasta, został pochowany na Starym Cmentarzu w Rzeszowie.
- 115. rocznica śmierci**
- 20 II 1875 Urodził się w Rozwadowie k. Tarnobrzega **ALFONS KONRAD KARPIŃSKI** (zm. 6 VI 1961 r.), malarz, w Krakowie aktywnie współpracował z kabaretem „Zielony Balonik”, należał do wielu polskich i europejskich stowarzyszeń artystycznych, m. in. Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie i Warszawie, Powszechnego Związku Artystów Polskich, uczestnik wystaw krajowych i zagranicznych. Autor prac m. in. *Rok 1846*, *Anioł pański*, *Za późno*, *Pokusy*, *Herbaciane róże w chińskim wazonie* oraz licznych portretów kobiet. Jego obrazy posiada m. in. Muzeum Okręgowe w Rzeszowie.
- 145. rocznica urodzin**

MARZEC

- 3 III 1965 Zmarł w Jaśle **STANISŁAW JÓZEFOWICZ** (ur. 25 IV 1889 w Kołaczycach), badacz folkloru regionu jasielskiego, nauczyciel,

działacz i społecznik, żołnierz I wojny światowej, autor szeregu prac z zakresu etnografii, kultury i obyczajowości regionalnej m. in. *Moje przeżycia, Brzyszczyki - wieś powiatu jasielskiego*, twórca zarysu dziejów Jasła i Kołaczyc, map *Stare grody, Ośrodki rzemiosła, Własność ziemi*.

55. rocznica śmierci

3 III 1930

Urodził się w Iwoniczu **ADOLF JAKUBOWICZ** (zm. 8 VI 1993 w Rzeszowie), grafik, malarz, rysownik, dziennikarz radiowy i działacz społeczny, inicjator odbudowy spalonej Synagogi Nowomiejskiej w Rzeszowie przeznaczonej na Dom Sztuki, założyciel i pierwszy prezes Związku Polskich Artystów Malarzy i Grafików z siedz. w Rzeszowie. Autor cyklu litografii *Repatrianci*, prac *Rzeszowskie obrazy, Bieszczady w rysunkach Adolfa Jakubowicza*. Redaktor naczelny Rozgłośni Polskiego Radia w Rzeszowie, autor wielu nagradzanych reportaży radiowych i prasowych o tematyce bieszczadzkiej m. in. *Dymisja dla anioła, Twarzą w twarz, Pionierzy*.

90. rocznica urodzin

16 III 1930

Urodził się w Lubaczowie **JÓZEF ZATHEY** (zm. 11 IX 2000 w Sędziszowie Małopolskim), rzeźbiarz, architekt wnętrz, działacz Związku Polskich Artystów Plastyków, animator kultury niezależnej, autor kompozycji ceramicznych, mozaik, cyklu rzeźb w drewnie *Siedziska*. Autor płaskorzeźb m. in. *Słoń morski* i rzeźb drewnianych posiadających wyszukaną formę, często pełniących funkcje mebli (siedziska, stoły). Jego realizacje znajdują się m. in. w Rymanowie, Muszynie, Zakopanem.

90. rocznica urodzin

20. rocznica śmierci

26 III 1900

Urodził się w Głogowie Młp. **FRANCISZEK KOTULA** (zm. 26 IV 1983 w Rzeszowie), etnograf, historyk, folklorysta i muzealnik, popularyzator wiedzy etnograficznej i historycznej, autor prac monograficznych o kulturze Lasowiaków, Rzeszowiaków, Pogórzan z regionów Polski południowo-wschodniej m. in. *Tamten Rzeszów, Po Rzeszowskim Podgórzu błędząc*. Po zakończeniu II wojny światowej współorganizator Muzeum Ziemi Rzeszowskiej oraz Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku. Plonem jego badań terenowych jest ogromne archiwum naukowe zawierające materiały dotyczące budownictwa, rolnictwa, hodowli, rzemiosła, przemysłu, strojów oraz

różnych przejawów folkloru, obecnie w zbiorach Muzeum Etnograficznego im. F. Kotuli w Rzeszowie.

120. rocznica urodzin

30 III 1880 Urodził się w Czarnej (pow. ropczycko-sędziszowski) **bl. ROMAN SITKO** (zm. 12 X 1942), błogosławiony Kościoła katolickiego, duszpasterz, teolog i wychowawca, sekretarz Tarnowskiego Koła Teologicznego, współredaktor i wydawca pisma *Dobry Pasterz*, kanclerz Kurii Diecezjalnej w Tarnowie, rektor Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie. Po wybuchu II wojny światowej aresztowany przez Gestapo i przewieziony do obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau, gdzie został zamordowany.

140. rocznica urodzin

30 III 1955 Zmarł **JAN KAROL GLATZEL** (ur. 26 VI 1888 w Rzeszowie), lekarz chirurg, profesor UJ, filantrop, społecznik, współpracownik europejskich ośrodków medycznych, stypendysta w Paryżu i Londynie, autor nowych metod operacyjnych. Podczas II wojny światowej współpracował z AK i PCK, niosąc pomoc ofiarom wojny, a szczególnie uczestnikom powstania warszawskiego. Kolekcjoner dzieł malarstwa polskiego i książek, które ofiarował Muzeum Narodowemu w Krakowie, a księgozbiór Bibliotece Jagiellońskiej.

65. rocznica śmierci

KWIECIEŃ

6 IV 1915 Urodził się w Wielopolu Skrzyńskim **TADEUSZ KANTOR** (zm. 8 XII 1990), reżyser, malarz, scenograf, grafik, autor manifestów artystycznych, animator życia kulturalnego, założyciel Teatru Cricot 2 w Krakowie, jeden z pierwszych artystów uprawiających konceptualizm i happening, które zapoczątkował w sztuce polskiej, twórca m.in. dzieł teatralnych *Umarła Klasa*, *Wielopole*, *Wielopole*, słynnej rzeźby *Krzeseł*, prac *Dziennik z podróży*, *Człowiek i stół*.

105. rocznica urodzin

30 IV 1940 Zmarł **HENRYK DOBRZAŃSKI**, właśc. Henryk Hubal-Dobrzański z Dobrej herbu Leliwa, pseud. Hubal (ur. 22 VI 1897 w Jaśle), major kawalerii Wojska Polskiego, sportowiec, jeden z pierwszych dowódców partyzanckich w czasie II wojny światowej, zwłaszcza na Kielecczyźnie, za zasługi wojenne został pośmiertnie odznaczony

Krzyżem Virtuti Militari.

80. rocznica śmierci

MAJ

15 V 1900 Urodził się w Sokołowie Małopolskim **ŁUCJAN DAŃCZAK** (zm. 15 X 1931), architekt, urbanista, malarz, grafik, konserwator dzieł sztuki, legionista, absolwent I Gimnazjum w Rzeszowie, współzałożyciel grupy artystycznej „Samowar”, architekt miejski w Częstochowie, autor projektu układu przestrzennego Częstochowy, osiedli i domów mieszkalnych m. in. projektu willi Angermana w Boguchwale, projektant wnętrz, mebli, znaków graficznych oraz okładek książek. Pochowany w Sokołowie Małopolskim.

120. rocznica urodzin

30 V 1910 Urodził się w Leżajsku **TADEUSZ HOLLENDER**, pseud. Tadeusz Wiatraczny, Katapulta (zm. 31 V 1943), poeta, satyryk, publicysta, tłumacz literatury ukraińskiej i niemieckiej, współzałożyciel i redaktor tygodnika „Sygnały” a także „Szpilki”. W czasie II wojny światowej uczestniczył w konspiracyjnym życiu literackim, współpracował z AK, aresztowany przez gestapo, rozstrzelany w ruinach getta warszawskiego. Autor zbiorów wierszy *Czas który minął, Ludzie i pomniki, Satyry i fraszki*.

110. rocznica urodzin

CZERWIEC

16 VI 1895 Urodził się w Gniewczynie k. Łańcuta **ANTONI CHRUŚCIEL**, pseud. Monter, Sokół, Cięciwa i in. (zm. 30 XI 1960), generał brygady Wojska Polskiego, komendant Okręgu Warszawa ZWZ, faktyczny dowódca całości sił powstańczych w powstaniu warszawskim. Po zakończeniu II wojny światowej pozostał na emigracji w Londynie. W 1956 przeniósł się do Waszyngtonu, gdzie do śmierci pracował jako tłumacz i radca prawny.

125. rocznica urodzin

LIPIEC

2 VII 1965 Zmarł **WILHELM MACH** (ur. 1 I 1917 w Kamionce k. Ropczyc), prozaik, krytyk literacki, publicysta. Uczestnik kampanii wrześniowej.

Sekretarz redakcji miesięcznika „Twórczość”, redaktor „Nowej Kultury”. Autor powieści psychologicznych z życia wsi polskiej *Agnieszka, córka Kolumba, Jaworowy dom, Góry nad Czarnym Morzem*, opowiadań i esejów *Rdza, Doświadczenia i przypadki*, reportaży i felietonów.

55. rocznica śmierci

10 VII 1865 Zmarł w Rzeszowie **JAN TOWARNICKI** (ur. 26 X 1778), lekarz, filantrop, pełnił funkcję lekarza powiatowego w Rzeszowie. Staraniem fundacji jego imienia powstałej z jego majątku wybudowano m. in. Męskie Seminarium Nauczycielskie w Rzeszowie wraz z internatem, Szkołę Rolniczą w Miłocinie, II Gimnazjum w Rzeszowie (obecnie II LO im. Leopolda Lisa-Kuli), budynek Policji Państwowej. Fundacja przyznawała także stypendia i zapomogi dla niezamożnych uczniów szkół rzeszowskich. Został pochowany na Starym Cmentarzu w Rzeszowie.

155. rocznica śmierci

26 VII 2010 Zmarł **JAN ADAMSKI** (ur. 8 X 1923), aktor teatralny, filmowy i telewizyjny, pisarz prozaik, występował w rzeszowskim Teatrze im. W. Siemaszkowej, w Krakowie w Teatrze Rapsodycznym, Starym i Teatrze im. Juliusza Słowackiego, znany m.in. z roli Księdza Pycnika w filmie *Polskie drogi*, autor kilku zbiorów opowiadań m.in. *Odwiedziny*, mąż poetki i dramatopisarki Anny Świrszczyńskiej. Był jedną z charakterystycznych postaci Krakowa, cieszył się osobistą znajomością i bogatą korespondencją z ks. Karolem Wojtyłą, późniejszym papieżem Janem Pawłem II.

10. rocznica śmierci

28 VII 2010 Zmarła **KATARZYNA SOBCZYK** (ur. 21 II 1945 w Tyczynie), piosenkarka muzyki rozrywkowej, popularna głównie w okresie bigbitu, wokalistka w grupie Czerwono-Czarni, w latach 60. zdobywczyni nagród na Krajowym Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu, wykonawczyni znanych przebojów m.in. *O mnie się nie martw*, *Nie bądź taki szybki Bill*, *Trzynastego*.

10. rocznica śmierci

SIERPIEŃ

8 VIII 1940 Urodził się **ZYGMUNT CZYŻ** (zm. 26 XI 2003 w Rzeszowie), artysta

plastyk, malarz, grafik, absolwent krakowskiej ASP, laureat wielu nagród i wyróżnień w dziedzinie grafiki, uczestnik międzynarodowych wystaw i konkursów graficznych w kraju i za granicą. Jednym z najbardziej znanych jego dzieł są barwne witraże w rzeszowskiej katedrze.

80. rocznica urodzin

9 VIII 1915 Zmarł w Dębicy **JERZY ŻUŁAWSKI** (ur. 14 VII 1874), dramaturg, powieściopisarz, eseista, nauczyciel w Jaśle, miłośnik i znawca Tatr, współzałożyciel Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. Autor m. in. esejów: *Przed zwierciadłem prawdy*, *Miasta umarłe*, dramatów *Dyktator*, *Koniec Mesjasza*, powiastek filozoficznych *Bajki o człowieku szczęśliwym*, *Kuszenie szatana*, trylogii fantastycznej *Na srebrnym globie*, *Zwycięzca*, *Stara Ziemia*.

105. rocznica śmierci

29 VIII 1885 Urodził się w Przemyślu **KAZIMIERZ KLING** (zm. 4 VI 1942), profesor chemii, współorganizator polskiego przemysłu chemicznego, założyciel Instytutu Badawczego w Warszawie, twórca polskiej szkoły analityków i metodyków badań ropy naftowej i gazu ziemnego, autor wielu wynalazków i aparatów pomiarowych. Założyciel Polskiego Towarzystwa Chemicznego, autor kilkudziesięciu publikacji, monografii z zakresu chemii ogólnej, organicznej, a zwłaszcza technologii chemicznej, zajmował się gazami technicznymi, gazem ziemnym, ropą naftową, woskiem ziemnym, asfaltami, węglem kamiennym.

135. rocznica urodzin

WRZESIEŃ

27 IX 1885 Urodził się w Komborni k. Krosna **STANISŁAW PIGOŃ** (zm. 18 XII 1968), historyk literatury polskiej, filolog, edytor, profesor UJ. Absolwent jasielskiego gimnazjum. Badacz i znawca dziejów piśmiennictwa polskiego XIX i pocz. XX w., epoki romantyzmu i Młodej Polski. Autor licznych monografii, rozpraw oraz szkiców historycznoliterackich, dotyczących m. in. A. Mickiewicza, A. Fredry, S. Żeromskiego, W. Orkana, *Zarysu nowszej literatury ludowej*, *Wyboru pisarzy ludowych*. Bogaty księgozbiór S. Pigonia został po jego śmierci, zgodnie z jego wolą, przekazany Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie, gdzie utworzono Pracownię Polonistyczną *Pigionianum*,

którą w 2004 r. przeniesiono do nowego gmachu Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

135. rocznica urodzin

PAŹDZIERNIK

6 X 1970 Zmarł **JULIAN PRZYBOŚ** (ur. 5 III 1901 w Gwoźnicy Dolnej k. Strzyżowa), poeta, eseista, teoretyk sztuki, tłumacz, jeden z najwybitniejszych poetów Awangardy Krakowskiej. Absolwent rzeszowskiego gimnazjum. Poseł, prezes Związku Zawodowego Literatów Polskich, dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej. Autor m. in. licznych tomów poetyckich m.in. *Z ponad (Sponad)*, *Równanie serca*, esejów literackich: *Czytając Mickiewicza*, *Linia i gwar*. Jego imię nosi m.in. Miejska Biblioteka Publiczna w Przeworsku.

50. rocznica śmierci

10 X 1850 Zmarł w Rzeszowie **FRANCISZEK SKIELSKI** (ur. w 1805 w Przemyślu), drukarz, założyciel pierwszej rzeszowskiej drukarni (w 1840 r.). Zawodu drukarza uczył się w Przemyślu w drukarni Jana Gołębiowskiego. W Rzeszowie prowadził drukarską działalność usługową i nakładową, m.in. edycje podręczników.

170. rocznica śmierci

215. rocznica urodzin

14 X 1965 Zmarł **STANISŁAW RYMAR** (ur. 3 II 1886 w Haczowie k. Brzozowa), działacz społeczno-oświatowy, publicysta, regionalista, twórca Narodowej Demokracji, założyciel Związku Haczowiaków. Autor artykułów historycznych, społeczno-gospodarczych, ustrojowych i oświatowych dotyczących bibliotek oraz organizacji oświaty, autor publikacji z zakresu dziejów wsi m. in. *Z przeszłości Haczowa*, monografii *Haczów wieś ongiś królewska 1350 - 1960*, *Wieś polska od zniesienia pańszczyzny do dni dzisiejszych*.

55. rocznica śmierci

15 X 1850 Urodził się **EDWARD FRANCISZEK ARVAY** (zm. 23 III 1926 w Rzeszowie), księgarz, drukarz i wydawca, redaktor. Doświadczenie zawodowe zdobywał w Warszawie w firmie Gebethner i Wolff. Po powrocie do Rzeszowa otworzył własną księgarnię i skład nut. Wydawca „Tygodnika Rzeszowskiego” i „Głosu Rzeszowskiego”. Zaangażowany w działalność m. in. Towarzystwa Muzyczno-

Śpiewaczego „Lutnia”, Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” i Towarzystwa Kasynowego.

170. rocznica urodzin

22 X 1860 Urodził się we Wzdowie, gm. Haczów k. Brzozowa **ADAM JAN KANTY OSTASZEWSKI** herbu Ostoja (zm. 4 III 1934), naukowiec i wynalazca, doktor prawa i filozofii, poeta, architekt, pionier polskiej awiacji, członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Wynalazca silnika odrzutowego, konstruktor obserwatorium astronomicznego, znawca ponad dwudziestu języków obcych, właściciel Wzdowa.

160. rocznica urodzin

22 X 1885 Urodził się we wsi Ruda k. Sędziszowa Małopolskiego **STANISŁAW KOT** (zm. 26 XII 1975), historyk kultury, publicysta, polityk, absolwent rzeszowskiego gimnazjum, kierownik Katedry Historii Kultury UJ, współtwórca i redaktor „Biblioteki Narodowej”, „Reformacji w Polsce”, członek Polskiej Akademii Umiejętności i Towarzystwa Naukowego we Lwowie, autor licznych prac naukowych, w tym wciąż wznawianej *Historii wychowania*.

135. rocznica urodzin

45. rocznica śmierci

LISTOPAD

1 XI 1890 Urodził się w Radomyślu n. Sanem **JAN WIKTOR** (zm. 17 II 1967), powieściopisarz, publicysta, dziennikarz, znany jako piewca piękna Pienin, w powieściach ukazywał nędzę wsi podgórskiej *Orka na ugorze*, niedolę chłopskiej emigracji zarobkowej *Wierzby nad Sekwaną*. Piewca krajobrazu i historii tradycji ziemi sądeckiej *Pieniny i ziemia sądecka*, autor relacji z podróży, szkiców, wspomnień.

130. rocznica urodzin

27 XI 1965 Zmarł **JAN BIELATOWICZ** (ur. 16 XI 1913 w Nisku), prozaik, poeta, krytyk literacki, bibliograf, publicysta, działacz polityczny. W czasie II wojny światowej za działalność konspiracyjną został aresztowany i osadzony w obozie pracy, skąd zbiegł. Redaktor „Kuriera Polskiego”, adresowanego do środowisk polskich na Bliskim Wschodzie. Żołnierz 3. Batalionu Strzelców Karpackich, uczestnik walk o Tobruk i Monte Cassino. Po wojnie osiadł w Anglii, gdzie redagował czasopisma katolickie m. in. „Gazetę Niedzielną”,

współpracował z Radiem Wolna Europa. Autor wspomnień, gawęd, poezji m. in. *Gaude Mater Polonia. Gawęda, Azja i Afryka. Antologia poezji polskiej na Środkowym Wschodzie.*

55. rocznica śmierci

29 XI 1930 Urodziła się **BOŻENA NIŻAŃSKA** (zm. 13 XII 1999), choreografka, reżyserka widowisk folklorystycznych, animatorka kultury muzycznej w Rzeszowie i regionie, popularyzatorka kultury na terenie kraju i za granicą. Założycielka zespołów pieśni i tańca m. in.: *Bandoska, Resovia Saltans, Rudki, Gacoki, Uśmiech*. Współtwórczyni Studia Operowego w Rzeszowie. Organizatorka wielu turniejów tanecznych ogólnopolskich i międzynarodowych, także Światowego Festiwalu Polonijnych Zespołów Artystycznych.

90. rocznica urodzin

GRUDZIEŃ

4 XII 1980 Zmarł w Rzeszowie **ANDRZEJ GALAR** (ur. 20 X 1923), architekt, urbanista, rysownik, fotograf, filatelista, pracownik merytoryczny Wojewódzkiego Zarządu Architektoniczno-Budowlanego przy prezydium WRN w Rzeszowie i Wojewódzkiej Pracowni Urbanistycznej a następnie Miastoprojektu w Rzeszowie. Autor znanych projektów m. in. osiedla domków jednorodzinnych w Ustrzykach Dolnych, domu Ogniska Muzycznego w Dębicy, kościołów we Wrzawach i Ulanicy oraz Sanktuarium NMP w Chmielniku.

40. rocznica śmierci

10 XII 1805 Urodziła się **AMELIA ZAŁUSKA z OGIŃSKICH** (zm. 5 IX 1858), współwłaścicielka i współtwórczyni Iwonicza Zdroju, kompozytorka, poetka, malarka, córka znanego kompozytora Michała Kleofasa Ogińskiego i Marii Neri, śpiewaczki. Główny architekt i budowniczy uzdrowiska, autorka projektów zabudowań uzdrowskich, zakładu kąpielowego, budynków dla kuracjuszy, zabudowań usługowych i całej infrastruktury.

215. rocznica urodzin

13 XII 1885 Urodził się w Kraczkowej **ks. JAN KWOLEK** (zm. 20 V 1958 w Przemyślu), ksiądz katolicki, historyk, archiwista, absolwent rzeszowskiego gimnazjum, Uniwersytetu Lwowskiego i Wyższego

Seminarium Duchownego w Przemyślu, gdzie następnie pełnił funkcję profesora prawa kanonicznego. Początkowo katecheta, później dyrektor przemyskiego Archiwum Diecezjalnego, pracownik Kurii Biskupiej w Przemyślu, gdzie był m.in. kanclerzem współorganizator i wiceprezes Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu. Prowadził badania naukowe z historii Kościoła i prawa kanonicznego, autor wielu cennych prac naukowych.

135. rocznica urodzin

21 XII 1890 Urodził się w Krośnie **JAN KONSTANTY DĄBROWSKI** (zm. 17 VII 1965), historyk, profesor UJ, organizator nauki w Polsce. Kierownik Katedry Historii Średniowiecznej Powszechnej i Polskiej na UJ. W okresie międzywojennym opublikował najważniejsze prace naukowe z dziejów średniowiecza, zwłaszcza XIV w. oraz stosunków polsko-węgierskich: *Ostatnie lata Ludwika Wielkiego*, *Dzieje Polski średniowiecznej*, *Dawne dziejopisarstwo Polskie*. Autor wielu artykułów i rozpraw historycznych w kraju i zagranicą, podręczników szkolnych.

130. rocznica urodzin

55. rocznica śmierci

30 XII 1920 Urodził się w Radziechowie **JULIUSZ ROSS** (zm. w Krośnie 30 IX 1976), historyk sztuki, popularyzator wiedzy o zabytkach sztuki regionu, wykładowca na Wydziale Konserwacji Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, pracownik naukowy UJ, pracownik krakowskiego oddziału PAN. Współtwórca Krośnieńskiego Muzeum Regionalnego oraz katalogu zabytków sztuki Krosna, których zarys dziejów i stan obecny zamieścił w książce *Ziemia krośnieńska*. Autor m. in. *Studiów z dziejów Jasła i powiatu*, *Z przeszłości Rymanowa Zdroju*, *Dawnej architektury Iwonicza Zdroju i jej walorów estetyczno-historycznych*, współautor monografii *Krosno. Studia z dziejów miasta i regionu*.

100. rocznica urodzin

Bibliografia

1. Almanach podkarpacki 2000, pod red. J. Szkutnika i J. Świebody, Rzeszów 1999.
2. Antosik Wojciech, Słownik wiedzy o kulturze, Warszawa, cop. 2009.
3. Artyści Polski południowo-wschodniej: 1950-2000, pod red. J. Nowaka, P. Rędziniaka, Rzeszów; Jarosław 1999.
4. Balicka G.: Patroni przemyskich ulic, Przemysł 1999.
5. Biuletyn: XXX lat Oddziału ZLP w Rzeszowie, Związek Literatów Polskich. Oddział w Rzeszowie, Rzeszów 1997.
6. Carrasat P. F. R., Marcadé I.: Style i kierunki w malarstwie, Warszawa 1999.
7. Choińska-Mika J., Dziegielewski J., Maciszewski J.: Encyklopedyczny słownik historii Polski, Warszawa 1999.
8. Czarnota M.: Patroni przyszłych rzeszowskich ulic, Rzeszów 2006.
9. Dawni pisarze polscy od początków piśmiennictwa do Młodej Polski. Przewodnik biograficzny i biobibliograficzny. T. 1-5, Warszawa 2000.
10. Encyklopedia PWN w trzech tomach. T. 1-3, zesp. encyklopedii Dyczkowski A. [i in.], Warszawa 2001.
11. Encyklopedia Rzeszowa, zesp. red. Z. Budzyńskiego, Rzeszów 2011.
12. Epoki i kierunki w kulturze: sztuka, literatura, muzyka, teatr i film [red. nac. Encyklopedii PWN B. Kaczorowski], Warszawa 2008.
13. Fudala E., Helwin W.: Historia Starego Cmentarza w Rzeszowie..., Rzeszów 2009.
14. Gacek J.: Honorowi obywatele miasta Rzeszowa, Rzeszów 1998.
15. Gazda G.: Słownik europejskich kierunków i grup literackich XX wieku, Warszawa 2009.
16. Górny G.: Leksykon literackich laureatów Nagrody Nobla, Kraków 1993.
17. Helwin W.: Stary Cmentarz w Rzeszowie 1792-1909, Rzeszów 2002.

18. Helwin W. i in.: Historia Cmentarza Komunalnego Pobitno w Rzeszowie..., Rzeszów 2010.
19. Kanik J.: Nasza galeria zasłużonych.Cz.1, Rzeszów 2007.
20. Kanik J.: Sylwetki rzeszowian, Rzeszów 2009.
21. Kanik J., Małek R., Rusznica S.: Sylwetki rzeszowian. Cz.2, Rzeszów 2011.
22. Laskowski A., Kadra techniczno-budowlana związana z Jasłem w okresie autonomii galicyjskiej: słownik biograficzny, Kraków 2003.
23. Leksykon malarstwa od A do Z, pod red. S. Gibkiej, Warszawa 1992.
24. Leksykon muzyki od A do Z, pod red. S. Gibkiej, Warszawa 1995.
25. Literatura polska XX wieku. Przewodnik encyklopedyczny PWN, Warszawa 2000.
26. Literatura polska. Encyklopedia PWN, Warszawa 2007.
27. Literatura świata. Encyklopedia PWN, Warszawa 2006.
28. Malarstwo Polski Południowo-Wschodniej 1900-1980, Rzeszów 1982.
29. Muzyka: kompozytorzy i wykonawcy, prądy i kierunki, dzieła [red. nac. Encyklopedii PWN B. Kaczorowski], Warszawa 2007.
30. Nowa encyklopedia powszechna PWN. T. 1-8, zesp. red. W. Baturó i in., Warszawa 2004.
31. O patronach rzeszowskich ulic, Muzeum Okręgowe w Rzeszowie, Rzeszów 1994.
32. Pietrkiewicz W.: Wybitni ludzie Podkarpacia, Krosno 1988.
33. Pietrkiewicz W.: Znane i nieznanne kobiety Podkarpacia, Krosno 1995.
34. Potocki A.: Słownik biograficzny Żydów z Podkarpackiego, Rzeszów 2010.
35. Ruszel K.: Leksykon kultury ludowej w Rzeszowskim, Rzeszów 2004.
36. Simmons J.: 100 najwybitniejszych uczonych wszechczasów, Warszawa 1997.
37. Słabczyński T.: Encyklopedia odkryć i odkrywców, Warszawa 2004.

38. Słownik literatury popularnej, pod red. T. Żabskiego, Wrocław 2006.
39. Słownik historyków polskich, oprac. red. M. Rosińska-Jackl, Warszawa 1994.
40. Słownik pisarzy polskich, pod. red. E. Zarych, Kraków cop. 2008.
41. Słownik pisarzy rosyjskich, pod red. F. Nieuważnego, Warszawa 1994.
42. Słownik pisarzy świata, pod red. J. Maślanki, Kraków cop. 2008.
43. Słownik sztuki [K. Gabryś-Cichacz i in.], Kraków, cop. 2008.
44. Stanisław T.: Wybitne postacie Rzeszowszczyzny, Rzeszów 1984.
45. Śródka A.: Uczni polscy XIX-XX stulecia. T. 1-5, Warszawa 1995.
46. Świstak Z.: Słownik biograficzny znanych postaci Jasła i regionu, Tuchów 1998.
47. Świstak Z.: Słownik biograficzny znanych postaci Jasła i regionu. Suplement, Tuchów 2000.
48. Ta Ziemia była Ich Domem, pod red. W. Chmury, Ropczyce 2006.
49. Współcześni polscy pisarze i badacze literatury. Słownik biobibliograficzny. T. 1-9, pod red. J. Czachowskiej i A. Szałagan, Warszawa 1997.
50. Zając E.: Obywatele Honorowi Królewskiego Wolnego Miasta Sanoka, Sanok 2002.

Wykorzystane źródła elektroniczne, bazy danych

- Krośnieńska Baza Informacji Regionalnej. Twórcy związani z regionem <http://kbir.krosno.pl/tworcy.php>
- Narodowe Archiwum Cyfrowe <https://www.nac.gov.pl/>
- Patroni Przemyskich Ulic <http://pbp.webd.pl/wydawnictwa/patroni/patroni/patroni%20start.htm>
- Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa <http://www.pbc.rzeszow.pl/>
- Regionalny Informator Osobowy http://serwisy.wimbp.rzeszow.pl/sl_1.html

- Sanocka Biblioteka Cyfrowa
<http://sanockabibliotekacyfrowa.pl/dlibra/indexsearch?attId=creator>
- Serwis Fundacji Dominikańskiego Ośrodka Liturgicznego
<http://www.liturgia.pl>
- Serwis informacyjny Ministerstwa Edukacji Narodowej
<https://men.gov.pl/>
- Serwis Informacyjny Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
<http://www.mkidn.gov.pl/>
- Serwis informacyjny Parlamentu Europejskiego
<http://www.europarl.europa.eu/portal/pl>
- Serwis informacyjny Polskiego Komitetu ds. UNESCO
<http://www.unesco.pl/>
- Serwis informacyjny Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
<http://www.sejm.gov.pl>
- Serwis informacyjny Unicef w Warszawie. Ośrodek Informacji ONZ w Warszawie
<http://www.unic.un.org.pl/>
- Serwis informacyjny Wilnoteka
<http://www.wilnoteka.lt/fakty>
- Serwis Prowincji św. Antoniego i bł. Jakuba Strzemię
<https://www.franciszkanie.pl/>
- Wikipedia. Wolna encyklopedia
<https://pl.wikipedia.org/wiki/Wikipedia>